

UNIVERSITAT
ROVIRA i VIRGILI

Facultat de Ciències de l'Educació i Psicologia
Tarragona

ENSENYAMENT DE MESTRES GRAU D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA

TREBALL DE FINAL DE GRAU

ANÀLISI DE LA RELACIÓ FAMÍLIA- ESCOLA I LA NECESSITAT DE CANVI ARRAN DE LA PANDÈMIA

Eva Gil Moral

Tutor: Nèstor Villacampa Oliván

Tarragona, 31 de maig de 2021

Resum

A partir de la pregunta d'investigació plantejada: *Arran del confinament, les famílies veuen necessària una relació més constant i directa amb l'aula i no només amb l'escola en general?*

Seguida d'uns objectius generals:

- Identificar informació de com participen les famílies a l'àmbit escolar.
- Enumerar mètodes en què les famílies podrien formar una part més activa de l'ensenyament dels fills.
- Analitzar com van treballar els alumnes des de casa durant el confinament.
- Distingir la importància que les famílies s'impliquin en l'ensenyament dels fills.

I uns d'específics, que s'acompleixen a partir de la recerca del Marc Teòric i Metodològic fent un recorregut per les lleis d'educació per esbrinar quina és la relació família-escola decretada i veure com ha evolucionat, observant les funcions de les famílies dins de les administracions educatives, cercant quina és realment la participació de les famílies als centres i la seva relació i quin seria l'ideal.

La recerca està centrada en una escola de Reus on s'han dut a terme dues entrevistes, una a la sotsdirectora del centre i l'altra a la tutora de quart d'Educació Primària, una enquesta a les famílies i unes preguntes a l'alumnat de quart de primària, a banda de la cerca a partir d'una font documental.

El resultat ha estat que la relació família-escola normalment es limita a reunions, celebracions de festivitats i administracions com l'AMPA i el Consell Escolar, tot i que la participació en aquests dos últims és molt escassa i limitada. Durant el confinament moltes famílies es van implicar molt més en l'ensenyament dels infants, però en tornar a la "normalitat" aquest factor ha desaparegut i no consideren necessari una major implicació o participació, tot i que l'ideal segons el Marc Teòric seria que hi hagués comunicació, col·laboració i participació constant entre famílies i docents.

Resumen

A partir de la pregunta de investigación planteada: *A partir del confinamiento, ¿las familias ven necesaria una relación más constante i directa con el aula i no solo con la escuela en general?*

Seguida de unos objetivos generales:

- Identificar información de como participan las familias en el ámbito escolar.
- Enumerar métodos en que las familias puedan formar una parte más activa de la enseñanza de sus hijos.
- Analizar como trabajaron los alumnos desde casa durante el confinamiento.
- Diferenciar la importancia de que las familias se impliquen en la enseñanza de sus hijos.

I unos específicos, que se cumplen a partir de la búsqueda del Marco Teórico i Metodológico haciendo un recorrido por las leyes de educación para conocer la relación familia-escuela decretada i ver como ha evolucionado, buscando cual es realmente la participación de las familias en los centros i su relación, i cual seria la ideal.

La búsqueda está centrada en un colegio de Reus donde se han llevado a cabo dos entrevistas, una a la subdirectora del centro y otra a la tutora de cuarto de Educación Primaria, una encuesta a las familias i unas preguntas al alumnado de cuarto de primaria, además de la recerca de información a partir de una fuente documental.

El resultado ha sido que la relación familia-escuela normalmente se limita a reuniones, celebraciones de festividades y administraciones como el AMPA y el Consejo Escolar, aunque la participación en estos dos últimos es muy escasa i limitada. Durante el confinamiento muchas familias se implicaron mucho más en la enseñanza del alumnado, pero en cuanto se volvió a la “normalidad” este factor ha desaparecido i no consideran necesario una mayor implicación o participación, aunque lo ideal según el Marco Teórico seria que hubiese comunicación, colaboración y participación constante entre familias y docentes.

Abstract

Starting from the investigation question: Due to the lockdown, do families have the need to improve their relationship with teachers and classrooms more than with the school in general?

There are some general objectives:

- Identify information of how families participate in the school field.
- Enumerate methods in which families would become more active in the education of their children.
- Analyse how the students worked from home during the lockdown.
- Distinguish the importance that families become more involved in the education of their children.

And some specific, that are achieved through the Theoretical and Methodological Framework, looking at the education laws to find the established relation between families and the school and see how it has evolved, observing the roles of families inside the educational infrastructure, searching the real involvement of families at schools and the best participation.

The research is focused on one school from Reus, in which two interviews have been carried out, one to the deputy director and the other to the fourth of primary teacher, one survey to the families and questions to the children of fourth of primary. And the research of information through a documentary source.

The result has been that the relation of family-school typically is limited to meetings, celebrations, and administrations as AMPA and School Council, despite that the participation in the last two is poor and limited. During the lockdown a lot of families become more involved in the education of their children, but when the lockdown ended this factor disappeared and they do not consider that become more involved or more participative, although ideally, according to the Theoretical Framework, there should be constant communication, collaboration and participation between families and teachers.

Índex

RESUM	2
RESUMEN.....	3
ABSTRACT	4
1. INTRODUCCIÓ.....	7
2. MARC TEÒRIC.....	8
2.1. RELACIÓ FAMÍLIA-ESCOLA	8
2.1.1. LOECE: Ley Orgánica 5/1980, de 19 de junio, por la que se regula el Estatuto de Centros Escolares	8
2.1.2. LODE: Ley Orgánica 8/1985, de 3 de julio, reguladora del Derecho a la Educación.....	10
2.1.3. LOGSE: Ley Orgánica 1/1990, de 3 de octubre, de Ordenación General del Sistema Educativo	12
2.1.4. LOPEG: Ley Orgánica 9/1995, de 20 de noviembre, de la Participación, la Evaluación y el Gobierno de los centros docentes	13
2.1.5. LOCE: Ley Orgánica 10/2002, de 23 de diciembre, de Calidad de la Educación 14	
2.1.6. LOE: Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación.....	15
2.1.7. LOMCE: Ley Orgánica 8/2013, de 9 de diciembre, para la Mejora de la Calidad Educativa.....	16
2.1.8. LOMLOE: Ley Orgánica 3/2020, de 29 de diciembre, por la que se Modifica la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación.....	17
2.2. AMPA I CONSELL ESCOLAR	18
2.2.1. AMPA	18
2.2.2. Consell Escolar	19
2.3. IMPLICACIÓ I PARTICIPACIÓ DE LES FAMÍLIES EN L'ENSENYAMENT	21
3. MARC METODOLÒGIC	26
3.1. PREGUNTA D'INVESTIGACIÓ.....	26
3.2. OBJECTIUS.....	26
3.3. CONTEXTUALITZACIÓ DE LA INVESTIGACIÓ	27
3.4. DISSENY METODOLÒGIC	30

3.4.1. Mètodes de recerca i justificació	30
A. Enquesta	30
B. Entrevistes	41
C. Activitat unitat didàctica Pràcticum II.....	48
D. Font documental.....	50
4. CONCLUSIONS.....	52
5. BIBLIOGRAFIA	57
ANNEXOS	59
- MARC METODOLÒGIC	59
o Enquesta	59
o Preguntes a l'alumnat del centre de pràctiques.....	63
o Sessió de la seqüència didàctica realitzada durant el Pràcticum II on s'ha efectuat l'activitat a l'alumnat de quart	71

1. Introducció

Per a la realització del Treball de Fi de Grau s'ha plantejat la següent pregunta d'investigació: *Arran del confinament, les famílies veuen necessària una relació més constant i directa amb l'aula i no només amb l'escola en general?* Perquè sempre he tingut l'opinió i ha estat en boca de tothom la participació o no de les famílies en l'ensenyament dels infants i la relació família – escola, i gràcies al confinament per la COVID-19 hi ha hagut l'oportunitat de poder cercar i esbrinar si amb la implicació que hi ha hagut durant aquest període ha donat pas a demanar un canvi.

I a partir d'aquesta s'ha fet una investigació a través d'articles, revistes, lleis orgàniques i informació en línia que es troba en el Marc Teòric. Amb aquesta recerca, l'objectiu era informar-me i tenir una base pel que fa a la relació família – escola que hi ha hagut al llarg dels anys i ha estat estipulada per les lleis des de la LOECE fins a la LOMLOE, a més d'esbrinar quina és i ha estat fins ara la real relació família – escola tant a través d'administracions com d'associacions, i finalment, a través d'estudis de personalitats com Sarramona, Roca, Cabrera Muñoz i De León Sánchez s'ha aconseguit descobrir quina és la real implicació en aquestes administracions com l'AMPA i el Consell Escolar, quina és la relació i participació de les famílies a les escoles, els motius i com hauria de ser realment, per garantir la millor educació als infants.

Tot seguit, en el Marc Metodològic es presenta la recerca duta a terme a una escola concertada de Reus on he dut a terme les pràctiques de quart del grau d'Educació Primària, on s'ha permès la realització de dues entrevistes, una a la tutora del pràcticum i del curs de quart de primària i una altra a la sotsdirectora del centre, a més d'una enquesta resposta per les famílies de l'alumnat d'Educació Primària, i finalment a través de la seqüència didàctica feta al pràcticum, s'ha tingut l'oportunitat de poder realitzar preguntes als infants sobre la implicació i participació dels familiars en l'ensenyament durant el confinament. I d'altra banda, a partir de fonts documentals, en concret documents en línia s'ha buscat trobar resposta a la pregunta d'investigació junt amb els resultats dels altres mètodes de recerca.

Finalment, en les conclusions es fa una anàlisi i una reflexió sobre els resultats obtinguts, i sobre la resolució i acompliment dels objectius generals i específics plantejats en un inici per aconseguir donar resposta a la pregunta d'investigació, es planteja la resposta rebuda i quina seria la resposta ideal amb la reflexió de la informació proporcionada mitjançant el Marc Teòric

i Metodològic, a més d'una reflexió personal i el plantejament d'una continuïtat per al Treball de Fi de Grau.

2. Marc teòric

2.1. Relació família-escola

És clar que la família i l'escola són les grans institucions educatives de les quals disposen els nens i nenes per convertir-se en ciutadans. Per aquest motiu, ni l'escola per una part ni les famílies, poden desenvolupar aquesta funció de manera aïllada i diferenciada l'una de l'altra. És a dir, ambdós depenen de l'altra, són interdependents, es podria dir que finalment, és una responsabilitat compartida, a la que avui dia també se sumen les tecnologies.

Des que es van crear els centres educatius, i a conseqüència les lleis educatives molt poques i fins fa poc no s'han tingut en compte a les famílies dins d'aquest aprenentatge.

Per tal de comprovar-ho, fem un recorregut per les diferents lleis educatives que hem vist al llarg dels anys a Espanya, i així veure quin paper tenien les famílies en l'educació pel que fa a l'Educació Primària i els centres educatius.

2.1.1. LOECE: Ley Orgánica 5/1980, de 19 de junio, por la que se regula el Estatuto de Centros Escolares

Fou la primera llei que regulava l'educació d'acord amb la Constitució del 1978. En aquesta llei orgànica del 1980 es contemplen trenta-nou articles

Referent a les famílies, al cinquè article manifesta el següent: “Los padres y tutores legales tienen derecho a elegir el tipo de educación que deseen para sus hijos o pupilos y a que éstos reciban, dentro del sistema educativo, la educación y la enseñanza conforme a sus convicciones filosóficas y religiosas, a cuyo efecto podrán escoger el centro docente que mejor se acomode a esas convicciones.”¹

Més endavant, a l'article número setze es torna a referenciar a les famílies de la següent manera: “Los profesores, los padres, el personal no docente y, en su caso, los alumnos intervendrán en

¹ Boletín Oficial del Estado. (1980). *Ley Orgánica 5/1980, de 19 de junio, por la que se regula el Estatuto de Centros Escolares* (pp. 1). Recuperat 3 de maig de 2021, de <https://www.boe.es/boe/dias/1980/06/27/pdfs/A14633-14636.pdf>

el control y gestión de todos los centros sostenidos por la Administración con fondos públicos en los términos establecidos por la presente Ley.”²

Seguidament trobem el divuitè article: “Uno. En cada centro docente existirá una asociación de padres de alumnos de la que podrán formar parte todos los padres o tutores de los escolares matriculados en aquel a través de la que ejercerán su participación en los órganos colegiados del mismo. Reglamentariamente se determinará la forma de constatar la representación de la asociación en los órganos colegiados del centro.

Dos. Las asociaciones de padres de alumnos, respetando el reglamento de régimen interior y, cuando lo hubiese, el ideario del centro, asumirán las siguientes finalidades:

- a) Defender los derechos de los padres en cuanto concierne a la educación de sus hijos.
- b) Elegir sus representantes y participar activamente en los órganos colegiados del centro.
- c) Colaborar en la labor educativa de los centros docentes y de una manera especial en las actividades complementarias de sus hijos.
- d) Orientar y estimular a los padres respecto a las obligaciones que les incumben en relación con la educación de sus hijos.
- e) Elaborar, desarrollar o modificar, junto con el claustro de profesores, el reglamento de régimen interior del centro.

Tres. La asociación podrá celebrar reuniones en los locales del centro cuando tengan por objetivo sus fines propios y no perturben el desarrollo normal de las actividades docentes, con conocimiento previo, en todo caso, del director del centro.

Cuatro. Las asociaciones podrán promover las correspondientes federaciones a nivel local o de ámbito territorial más amplio, de acuerdo con el procedimiento establecido en la legislación vigente.”³

Tot seguit es continua assenyalant que és l’Administració qui s’ocupa de la programació, l’ordenació dels ensenyaments, de determinar els nivells mínims i l’avaluació pel que fa a l’ensenyament-aprenentatge, i també de la determinació del mínim i màxim d’alumnes per aula, del reconeixement de titularitats, l’assessorament dels centres, les inspeccions i d’altres. És a dir, amb aquest article (19) entenem que l’elecció del contingut recau en l’administració. Tot i que als articles vint-i-sisè i vint-i-setè es concreta que el Consell de Direcció és qui definirà els

² Boletín Oficial del Estado. (1980). *Ley Orgánica 5/1980, de 19 de junio, por la que se regula el Estatuto de Centros Escolares* (pp. 2). Recuperat 3 de maig de 2021, de <https://www.boe.es/boe/dias/1980/06/27/pdfs/A14633-14636.pdf>

³ Boletín Oficial del Estado. (1980). *Ley Orgánica 5/1980, de 19 de junio, por la que se regula el Estatuto de Centros Escolares* (pp. 2). Recuperat 3 de maig de 2021, de <https://www.boe.es/boe/dias/1980/06/27/pdfs/A14633-14636.pdf>

principis i objectius generals de tota activitat del centre, informar de la programació general de les activitats educatives del centre i serà qui planifiqui i programi les activitats culturals i extraescolars del centre. D'altra banda, el claustre és qui ha de programar les activitats.

Seguidament torna a aparèixer la família, ja que s'anomena als membres que formen el Consell de Direcció del centre, que a banda de ser el director, el cap d'estudis, quatre docents del claustre, dos alumnes d'EGB, un representant del personal no docent, el secretari i un membre de la corporació municipal, també formaran part quatre representants escollits per l'associació de pares d'alumnes, això pel que fa a l'ensenyament obligatori que engloba l'Educació Preescolar i l'Educació General Bàsica. Però en el cas del Batxillerat i de la Formació Professional, també s'esmenten a quatre membres escollits per l'associació de pares dels alumnes.

És en la LOECE, doncs, on s'introdueix la figura de les famílies en el centre, no tant en l'aula i en l'ensenyament, sinó més aviat en la seva organització i pròpia forma del centre creant una associació de pares, però és en els centres de caràcter privat on les famílies tenen un pes similar al dels docents. En cas que puguin alterar o ajudar a conformar l'ensenyament dels fills sempre serà complementari.

2.1.2. LODE: Ley Orgánica 8/1985, de 3 de julio, reguladora del Derecho a la Educación

La LODE compta amb seixanta-tres articles, dels quals en el quart article de la LODE és on es fa la primera referència a les famílies, com a pares, mares o tutors, fent-ho en relació amb l'educació dels/de les seus/seves fills/es, anomenant que tenen els següents drets sobre aquesta:

- Poden triar el tipus de centre educatiu públic, concertat o privat.
- Els/les seus/seves fills/es han de poder rebre una formació religiosa i moral segons les seves conviccions.
- Tenen dret a estar informats sobre el progrés de l'aprenentatge dels infants, així com de la seva integració socioeducativa.
- També, tenen dret a participar en el procés d'ensenyament i aprenentatge dels/de les seus/seves fills/es.
- Poden participar en l'organització, el govern, el funcionament i l'avaluació del centre, sempre seguint els termes establerts per les lleis.
- Han de ser escoltats pel que fa a les decisions que puguin afectar a l'orientació acadèmica i professional de l'alumnat.

A més, en aquest mateix article, s'assenyala que les famílies, com a primers responsables de l'educació dels/de les seus/seves fills/es, els corresponen, a banda, els següents deures:

- Poder proporcionar les mesures necessàries per ajudar als infants en cas de dificultat mentre cursin l'educació bàsica obligatòria i assisteixin a classe.
- Han d'informar de les dificultats que puguin presentar els/les seus/seves fills/es.
- Estimular als infants per tal que dugui a terme les activitats encomanades.
- Han de participar activament en les activitats educatives que el centre estableixi amb les famílies.
- Cal que coneguin, participin i donin suport a l'evolució de l'aprenentatge dels/de les seus/seves fills/es col·laborant amb el centre educatiu i els docents.
- És necessari, que respectin i facin respectar la normativa establerta pel centre educatiu i pel cos docent d'aquest, així com fomentar el respecte dins la comunitat educativa.
- I finalment, han de participar cooperant en els projectes i tasques plantejades pel centre.

Seguidament, en el cinquè article tornen a aparèixer les famílies, pel que fa a la llibertat d'associació dins l'àmbit educatiu, i aquestes associacions de pares assumiran unes finalitats com assistir a tot allò que tingui a veure amb l'educació dels/de les seus/seves fills/es, col·laborar en les activitats educatives i promoure que altres pares d'alumnes/as participin en la gestió del centre.

És en el vuitè article on s'exposa el dret de reunió dels docents, el personal de l'administració i serveis, els pares de l'alumnat per estimular i facilitar la participació dels infants en els centres educatius.

A continuació als articles vint-i-nou, trenta i trenta-u és on es determina que els sectors interessats a l'educació participaran en la programació general de l'ensenyament a través dels òrgans col·legiats com és el cas del Consell Escolar, el qual estarà representat per professors, pares de l'alumnat que la seva tasca serà la d'efectuar conferències d'associacions de pares d'alumnes més representatius, alumnes, personal de l'administració i serveis del centre educatiu, titulars de centres privats, centrals sindicals i organitzacions patronals de major representativa d'àmbits laborals i empresarials, l'Administració educativa de l'Estat, les Universitats, les personalitats de prestigi reconegut en el camp de l'educació, organitzacions de dones, l'Institut de la Dona, les Entitats locals, personalitats de prestigi en la lluita contra la violència de gènere i els Consells Escolars d'àmbit autonòmic.

Més endavant, en concret a l'article cinquanta-cinc del Títol IV, on es descriuen els drets i deures pel que fa a les escoles concertades, s'especifica que tant els docents com els pares de l'alumnat, i en tot cas els alumnes, podran intervenir en el control i la gestió del centre a través del Consell Escolar del centre. I a continuació, a l'article cinquanta-sis es concreta qui constitueix el Consell Escolar del centre concertat, que són:

- El/la director/a
- Tres representants del titular del centre
- Quatre representants del professorat
- Quatre representats dels pares, mares o tutors/es de l'alumnat
- Dos representants de l'alumnat
- Un representant del personal de l'administració i dels serveis
- Un representant de l'Ajuntament del municipi on es troba el centre

I dins d'aquest Consell Escolar, la participació de les famílies es limita a les activitats extraescolars.

Per tant, els canvis que es perceben de la LOECE a la LODE és que s'especifica el Consell Escolar i la participació de les famílies en aquest, ja que la participació en el centre públic que en el concertat continua sent similar.

2.1.3. LOGSE: Ley Orgánica 1/1990, de 3 de octubre, de Ordenación General del Sistema Educativo

La LOGSE contempla seixanta-set articles, dels quals és al segon article on s'identifica que dins l'activitat educativa, aquesta es desenvolupa amb l'ajut de la participació i la col·laboració dels/de les pares/mares o tutors/es per tal de poder contribuir a la millora dels objectius educatius.

A l'article set és on s'especifica que els centres d'Educació Infantil han de cooperar amb els pares o tutors per tal de comptar amb la principal i fonamental responsabilitat d'aquests durant aquesta primera etapa educativa.

I no és fins a l'article trenta-set quan es torna a fer referència als/a les pares/mares i tutors/es, que és on s'expressa que les Administracions educatives són les indicades per regular i afavorir que les famílies s'involucrin en les decisions referents a l'escolarització de l'alumnat amb NEE (Necessitats Educatives Especials).

Més endavant, a l'article seixanta-cinc s'exposa que per tal d'assegurar l'educació dels infants, les administracions públiques podran assumir subsidiàriament el seu manteniment i atenció quan les famílies no puguin exercir les seves responsabilitats per situacions justificades.

Per tant, en aquesta nova reforma educativa del 1990, les famílies apareixen relativament poc, ja que es mantenen les mesures preses en les dues anteriors lleis orgàniques (LOECE i LODE), pel que fa a la participació i la relació de les famílies amb l'escola, ja que la LOGSE se centra més a identificar els continguts, objectius i competències que han d'adquirir en els diferents nivells educatius fins a arribar a l'educació adulta no obligatòria.

2.1.4. LOPEG: Ley Orgánica 9/1995, de 20 de noviembre, de la Participación, la Evaluación y el Gobierno de los centros docentes

La LOPEG la conformen un total de quaranta-tres articles. I és en el primer capítol del Títol I "De la participació de la comunitat educativa en la organització i govern dels centres docents sostenits amb fons públics i en la definició del seu projecte educatiu"⁴ on amb el segon article on es concreta la participació en els centres docents i s'especifica que les famílies poden participar en el funcionament del centre a través d'associacions, i les administracions educatives seran les encarregades de regular el procediment per tal que un dels representants de les famílies del Consell Escolar sigui designat per l'associació de pares més representativa en el centre escolar. A banda que seran les administracions educatives les encarregades de fomentar i garantir la participació democràtica dels diferents sectors de la comunitat educativa.

Tot seguit, en l'article número 3, on s'introdueix la participació en activitats escolars complementàries i extraescolars, el paper de les famílies apareix en què a través de les associacions i les seves representacions del Consell Escolar, el centre educatiu procurarà que participin de l'elecció, organització, desenvolupament i avaluació de les activitats complementàries, així com extraescolars.

Pel que fa al projecte educatiu esmentat al sisè article, s'indica que els centres educatius han de fer públic el Projecte Educatiu de Centre (PEC), a més dels aspectes que puguin proporcionar informació necessària per a les famílies, i d'aquesta manera s'aconsegueix una major implicació de la comunitat educativa.

⁴ Boletín Oficial del Estado. (1995). *Ley Orgánica 9/1995, de 20 de noviembre, de la participación, la evaluación y el gobierno de los centros docentes* (pp. 3). Recuperat 3 de maig de 2021, de <https://www.boe.es/eli/es/lo/1995/11/20/9/dof/spa/pdf>

Les famílies que componen el Consell Escolar, com a representants dels pares i mares del centre, junt amb la resta de membres del Consell podran participar de l'elecció del/de la director/directora del centre educatiu, tal com s'explica a l'article disset.

Finalment, pel que fa a les quatre lleis orgàniques educatives anteriors, el canvi és poc significatiu, tot i que per primera vegada apareix la paraula inclusió referint-se a la participació de les famílies en l'educació, tot proporcionant el centre educatiu el PEC a aquestes.

2.1.5. LOCE: Ley Orgánica 10/2002, de 23 de diciembre, de Calidad de la Educación

La LOCE aprovada el desembre de 2002 conté un total de cent set articles. D'aquest centenar d'articles, en concret el tercer és anomenat "Padres", per tant és dedicat a les famílies. Comença enumerant els drets que tenen vers l'educació dels/de les seus/seves fills/es que són els següents:

- A què rebin una educació amb les màximes qualitats.
- A què puguin escollir escola lliurement.
- A què l'alumnat pugui rebre formació religiosa i moral segons les seves conviccions.
- Rebre informació constantment per poder estar al dia amb l'aprenentatge i la integració socioeducativa dels infants.
- Poder participar en la gestió i el control del centre educatiu, seguint els termes establerts per les lleis.
- Ser escoltats pel que fa a les decisions preses que afectin l'orientació acadèmica i professional de l'alumnat.

A més, en aquest article, també s'exposen els drets i deures que els correspon com a principals responsables de l'educació dels/de les seus/seves fills/es:

- Demanar i proporcionar l'ajuda necessària en cas que l'infant presenti dificultats durant l'etapa d'educació obligatòria.
- Han d'estimular i promoure que el/la seu/seva fill/a compleixi totes les activitats proposades pel centre educatiu.
- Han d'estar al corrent de l'aprenentatge i tenir comunicació amb els docents.
- Promoure el respecte cap a les normes del centre, així com respectar-les.

Més endavant, a l'article número deu s'exposa que són les famílies les responsables de què els infants rebin o no educació preescolar, ja que aquesta és voluntària.

El dotzè article apunta que els centres educatius són responsables de cooperar amb els pares i les mares per tal d'ajudar-los amb l'educació dels/de les seus/seves fills/es.

Pel que fa a l'avaluació i la promoció de l'alumnat, a l'article número vint-i-nou s'exposa que els infants només podran repetir una vegada cada curs, però en cas de seguir sense complir amb els requisits necessaris per avançar, s'haurà de consultar prèviament amb la família, així com amb l'equip d'avaluació i seguint les condicions del Govern, s'accedirà o no a repetir de nou el mateix curs.

En aquesta llei orgànica s'especifica per primera vegada l'assessorament de les famílies dels alumnes estrangers sobre l'assessorament necessari dels drets, deures i d'oportunitats que els proporciona el sistema educatiu espanyol, en concret a l'article quaranta-dos i quaranta-tres.

Tot seguit, parlant de les NEE (Necessitats Educatives Especials) de l'alumnat, s'identificaran i valoraran, a més que s'establiran plans d'actuació sempre tenint en compte el parer de les famílies, així com que a l'escolarització dels infants amb NEE s'orientarà a les famílies per tal d'aconseguir una cooperació família-escola, tal com s'exposa a l'article quaranta-cinc i quaranta-sis.

És una funció fonamental del professorat haver de col·laborar amb les famílies per superar les dificultats i dirigir l'aprenentatge, a banda de transmetre'ls valors i ajudar-los, proposat això a l'article cinquanta-sis.

Per tant, en comparació amb la resta de lleis orgàniques exposades anteriorment, aquestes són les diferències o les novetats establertes i especificades pel que fa a la menció de les famílies en l'ensenyament dels infants a la LOPEG, que és que s'especifiquen més els seus drets i deures, les orientacions i col·laboracions tant amb els centres, com per atendre a les NEE del/de la seu/seva fill/a.

2.1.6. LOE: Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación

La LOE la componen un total de cent cinquanta-set articles, dels quals a diferència de la resta de lleis orgàniques comentades en els apartats anteriors, s'esmenta que després de la respectiva avaluació i, l'escolta del/de la mateix/a alumne/a i de la família, si en acabar el segon curs l'alumne/a no està en condicions de promocionar a tercer, es podrà realitzar un programa de diversificació curricular, tal com exposa l'article vint-i-set.

A l'article vint-i-vuit, pel que fa a l'avaluació i la promoció, en finalitzar el segon curs, els familiars rebran un consell orientador incloent un informe del grau d'acompliment dels

objectius, així com de l'adquisició de les competències corresponents, proporcionant una proposta a les famílies per continuar la formació, podent incloure la realització d'un programa de diversificació curricular.

És important assenyalar que en l'article número cent vint-i-u s'indica que els centres educatius han de promoure compromisos educatius amb les famílies, per tal que aquestes es comprometin a desenvolupar unes activitats per a millorar el rendiment acadèmic de l'alumnat.

Per tant, els canvis principals de la participació i relació família-escola exposats a la LOE en comparació amb les cinc lleis orgàniques anteriors, és que s'especifica més les condicions i la presa de decisions que afecten l'alumnat en la que han de participar les famílies pel que fa a la promoció, és a dir, a repetir curs a partir de segon d'Educació Primària, així com la creació de Plans Individualitzats que proporcionin l'ajuda necessària a l'infant per a assolir l'ensenyament del pròxim curs vistes les seves dificultats i necessitats. I també, el segon canvi significatiu és el fet que les escoles tenen la missió de crear activitats per promoure la participació i el compromís de les famílies, ja que això proporcionarà un major rendiment acadèmic dels infants.

2.1.7. LOMCE: Ley Orgánica 8/2013, de 9 de diciembre, para la Mejora de la Calidad Educativa

De la LOMCE es considera que conté un únic article en el qual es fa un recull d'un seguit de millores de la LOE, en concret dels següents articles d'aquesta: del dos, del sis, del vint, del vint-i-u, del vint-i-tres, del vint-i-quatre, del vint-i-cinc, del vint-i-set, del vint-i-nou, del trenta, del trenta-u, del trenta-quatre, del trenta-sis, del quaranta, del quaranta-u, del quaranta-dos, del quaranta-tres, del quaranta-quatre, del seixanta-quatre, del seixanta-cinc, del seixanta-vuit, del setanta-sis, del setanta-nou, del cent-nou, del cent onze, del cent setze, del cent dinou, del cent vint-i-dos, del cent vint-i-quatre, del cent vint-i-set, del cent trenta-dos, del cent trenta-tres, del cent trenta-cinc, del cent trenta-sis, del cent quaranta-dos, del cent quaranta-tres i del cent quaranta-quatre.

D'aquests el canvi més rellevant i remarcat és dins de l'article vint-i-u en el qual s'indica que els centres educatius hauran d'expressar l'avaluació de l'alumnat en nivells i aquest ha de constar en un informe entregat a les famílies, però aquest únicament tindrà caràcter informatiu.

La decisió més significant, tot i no ser del nivell d'Educació Primària, per part de les famílies amb l'ensenyament dels/de les seus/seves fills/es és la de què pel que fa a l'Educació Secundària Obligatoria tant els pares, les mares o tutors/es legals, o bé, en el seu cas l'alumne/a, poden

escollir cursar o no el quart curs d'ESO, i en comptes d'aquest cursar un ensenyament d'iniciació al Batxillerat, o per a la iniciació a la Formació Professional, tal com s'anomena a l'article vint-i-cinc.

A l'article número cent dinou es reforça el fet que tant les famílies com l'alumnat tenen dret a participar en el funcionament dels centres mitjançant les respectives associacions.

D'aquesta manera, a la LOMCE com bé diu al seu nom és una millora, però pel que fa a la relació família-escola al nivell d'Educació Primària i a l'ensenyament de l'alumnat varia mínimament, ja que únicament s'especifica que l'escola té el deure de realitzar un informe de l'avaluació per fer arribar a les famílies el grau d'aprenentatge adquirit per l'infant, i es reforça el dret d'aquestes en la participació del funcionament dels centres a través d'associacions com ho pot ser el Consell Escolar.

2.1.8. LOMLOE: Ley Orgánica 3/2020, de 29 de diciembre, por la que se Modifica la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación

La LOMLOE, de la mateixa manera que la LOMCE està conformada per un únic article en el qual queden exposades les pertinents modificacions de la LOE.

Pel que fa a Educació Infantil, a la modificació de l'article número dotze, s'especifica que la cooperació família-escola serà molt estreta per tal de respectar la responsabilitat fonamental de les famílies.

Finalment, cal destacar que no es realitza cap mena de canvi rellevant en la implicació de les famílies en el centre educatiu així com en la relació família-escola, sinó que es reitera l'adaptació curricular en cas de repetir promoció i, el dret d'elecció de centre i les preferències en ser acceptat en aquest.

Per tant fins a la llei orgànica educativa vigent que és la LOMLOE es pot observar que la relació de les famílies amb l'escola es limita amb la participació a través de les associacions, en concret del Consell Escolar, i en la relació s'especifica una mica més en cada llei el dret i el deure de les famílies a estar informades de l'avaluació, l'evolució dels infants tant en l'aprenentatge com en les relacions socials, i per tant, el deure dels centres a informar i mantenir una relació estreta. Però en cap moment tenen una participació activa en l'ensenyament com a tal, per la qual cosa no tenen el dret de prendre decisions més enllà de la de triar centre i educació moral i religiosa.

2.2.AMPA i Consell Escolar

A través de les vuit lleis orgàniques educatives i veure i analitzar els canvis d'unes a altres referent a la participació de les famílies tant en el centre educatiu com en l'ensenyament, sobretot s'especifica la participació i la inclusió de les famílies als centres, i no tant a l'ensenyament, queda clar que aquesta es divideix en la relació dels docents amb els/les pares/mares o tutors/es legals per tal de mantindre una relació estreta i mantenir a les famílies informades de l'evolució en l'aprenentatge dels seus fills com amb l'elecció del seu ensenyament religiós i moral, i en cas de la detecció d'una Necessitat Educativa Especial (NEE) comentar i decidir conjuntament escola i família la millor ajuda per a l'infant, i d'altra banda apareixen les administracions i serveis com és l'AMPA (Associació de Mares i Pares d'Alumnes) i el Consell Escolar.

Ambdues administracions van sorgir pel fet que és un dret que les famílies participin en el centre escolar, i queda plasmat a la legislació educativa des de la Llei Moyano de 1857 fins a l'actualitat, on avui dia a l'article 27 de la Constitució Espanyola del 1978 es determina que tant el professorat, l'alumnat com les famílies podran intervenir en el control i la gestió del centre dins dels terminis establerts a l'article 27.7, així com el dret d'associació de l'article 22.

A continuació es passarà a fer una anàlisi de quin és el paper de les famílies dins d'aquestes administracions esmentades.

2.2.1. AMPA

L'Associació de Mares i Pares d'Alumnes, o més anomenada AMPA, no sempre ha estat fixa, sinó que les seves funcions han anat evolucionant, però aquestes funcions poden variar segons el centre.

D'entre les seves funcions destaquen la seva participació en el Consell Escolar, l'organització d'activitats extraescolars per a l'alumnat del centre, l'organització d'activitats per a les famílies, la col·laboració amb la federació de l'AMPA, la participació en el programa general del centre i en l'organització de les escoles de pares, anant aquestes de major a menor participació.

Però, tot i això tal com indica Luengo i Molina a la "Nueva Gestión Pública", realment les funcions es limiten a la identificació i respectiva eliminació de les barreres d'aprenentatge per tal de garantir un model inclusiu, i en fomentar la participació dels col·lectius per aconseguir la democratització de les escoles.

I pel que fa a les famílies que formen part d'aquesta associació la participació és molt baixa, i la participació de les famílies estrangeres més encara, per la qual cosa es fa molt difícil els objectius principals de l'AMPA.

Segons Bernad i Llevot, les dificultats de la participació de les famílies a l'AMPA es classifica en diverses categories com:

- Socioculturals per falta de tradició en la participació i la cultura associativa
- Institucionals per la poca comunicació, coneixença, representativitat i escàs lideratge o actituds docents.
- Socioeconòmiques a causa de les quotes
- Personals per la manca de compromís de les famílies, l'individualisme i la infravaloració.

Per tant, s'entén que les funcions de les famílies dins de l'AMPA són més aviat socials i per dur a terme la planificació i organització de les activitats extraescolars, i que el percentatge de famílies participants és molt baix.

2.2.2. Consell Escolar

El Consell Escolar està definit com el principal òrgan de participació de la comunitat educativa, i es va crear per afavorir el debat, la reflexió i la millora de l'educació en els centres educatius. A l'apartat *2.1. Relació família-escola* en el que es fa un recorregut de quina ha estat i és la relació família-escola al llarg dels anys pel que fa a educació, s'esmenta reiteradament el Consell Escolar i les seves funcions.

És a la LOMLOE, la llei orgànica educativa actual, en la que s'estableix que obligatòriament cada centre educatiu ha de comptar amb un Consell Escolar, a més d'un claustre de docents, i s'especifica que el primer ha d'estar compost equilibradament per homes i dones.

El Consell Escolar, doncs, està format per:

- Alumnat
- Docents, dels quals el nombre de components no pot ser inferior al terç del total dels components.
- Pares, mares o tutors/es legals, el nombre de participants no pot ser inferior al terç dels components del Consell.
- Director/a del centre educatiu
- Representant de l'ajuntament

- Representant de l'administració i dels serveis educatius
- Cap d'estudis
- El/la secretari/secretària del centre

En canvi, pel que fa als centres privats, també es compta amb tres representants del titular del centre.

D'entre les funcions del Consell Escolar, una d'elles és la d'aprovar que el centre educatiu de caràcter públic podrà obtenir recursos complementaris sempre amb l'aprovació del Consell. I la resta d'atribucions assenyalades a la LOMLOE són:

- L'aprovació i l'avaluació de projectes i normes
- L'aprovació i l'avaluació de la programació general anual del centre
- Assabentar-se de les candidatures per a la direcció del centre, així com els projectes de direcció presentats pels/ per les mateixos/es candidats/es i participar en l'elecció del/de la nou/va director/a
- Decidir l'admissió de l'alumnat
- Promoure i impulsar mesures educatives a favor dels drets dels infants
- Proposar i promoure mesures i iniciatives que afavoreixin els estils de vida saludable, la convivència, la igualtat de gènere, la no discriminació, la prevenció de l'assetjament escolar i la resolució pacífica dels conflictes tant en àmbit personal, familiar com social dins del centre educatiu, així com estar al corrent de les conductes contràries a aquestes mesures i aplicar noves mesures educatives de mediació per garantir la cohesió i
- Promoure la conservació i respectiva renovació de les instal·lacions, el material i l'equip escolar per garantir la millora de la qualitat i la sostenibilitat del centre.
- Col·laborar amb finalitats educatives i culturals amb administracions, com pot ser l'AMPA, així com altres centres, entitats i organismes.
- Analitzar el funcionament del centre, l'evolució del rendiment i els resultats de les avaluacions tant internes com externes en les quals participi el centre.
- Realitzar i proposar propostes per millorar el funcionament, la gestió i la qualitat del centre.

Però, Llevot i Bernad assenyalen que ni les famílies ni els docents el perceben com un mitjà real de participació. I és Feito, qui indica que les competències del Consell Escolar s'han anat reduint a la LOECE, LOCE i LOMCE, però s'han potenciat més a partir de la LODE i la LOE.

I, es considera que, en relació amb les famílies consisteix a assabentar-se de la resolució de conflictes disciplinaris i, quan les mesures adoptades pel/per la director/a corresponguin a conductes que puguin perjudicar greument a la convivència del centre, els/les pares/mares o tutors/es legals tindran el dret de revisar la decisió presa, a més de proposar-ne d'altres mesures oportunes. Però, és en l'últim informe del Consell Escolar en el qual es recomana promoure la presa de decisions verdaderament participatives, perquè tinguin competència per aprovar el projecte de centre (PEC), a més que es proporcioni formació als membres, ja que molts participants no tenen una formació suficient per exercir les funcions de forma òptima i així assegurar-se l'eficàcia i el bon funcionament d'aquest.

Però, segons un estudi dut a terme per Garreta l'any 2008 mostra que realment el Consell Escolar queda en un segon pla, en el qual un 27% de les famílies anomena aquest òrgan educatiu com a motor de participació dins del centre escolar. I és Santos en el 1997 qui manifesta que la participació de les famílies és pràcticament inoperant.

D'aquesta manera, s'entén que la participació i les funcions de les famílies dins del Consell Escolar és més administratiu i de gestió i no té tant a veure amb les activitats i l'ensenyament i aprenentatge educatiu.

2.3. Implicació i participació de les famílies en l'ensenyament

Fins ara, s'ha fet un recorregut per la història de la relació família-escola a través de les lleis orgàniques educatives, és a dir, des de la LOECE (1980) fins a la LOMLOE (2020), a més d'identificar els dos principals canals de participació de les famílies dins de les escoles, l'AMPA (Associació de Mares i Pares d'Alumnes) i el Consell Escolar. I en tots dos casos, la participació dels pares, de les mares o dels/de les tutors/es legals és més organitzativa i de gestió, que no de participació pel que fa a l'ensenyament dels infants.

Pel que fa a l'ensenyament, les escoles tenen el deure i les famílies el dret d'establir una relació de comunicació i col·laboració, on els docents comuniquin a les famílies l'evolució acadèmica i social dels infants.

Per tant, s'ha aconseguit esbrinar quins són els drets i deures de les famílies vers els centres educatius i a l'inrevés. Però, realment la relació família-escola és així?

Jaume Sarramona i Enric Roca a l'article *La participación de las familias en la escuela como factor de calidad educativa* que es troba dins de la *Revista cuatrimestral del consejo del Estado* número quatre de març de 2007, indiquen que "La participación de los padres en el sistema

educativo constituye una expresión de democracia, a la vez que una garantía de calidad pedagógica; [...]”.⁵

Sarramona i Roca van fer un estudi a Catalunya l'any 2001 per tal d'analitzar les condicions socials i legals sota els quals es duu a terme la participació de les famílies en el sistema educatiu, analitzar els possibles factors que s'associen en els centres amb una alta participació en les eleccions en els Consells Escolars i amb altres aspectes dins de la participació de les famílies en el centre educatiu, conèixer les possibles diferències entre tipus de centres segons si són de caràcter públic o privat, o bé, si es tracta d'un centre d'Educació Primària o Secundària, així com estaments de la comunitat educativa. D'altra banda, també es van proposar els següents objectius: detectar elements de la participació de les famílies en els centres que sigui possible relacionar-los amb la qualitat dels centres escolars i formular recomanacions als diferents sectors i administracions de la comunitat educativa per tal de millorar la participació dels pares, les mares i els/les tutors/es legals als centres educatius.

D'aquest estudi van reconèixer que la participació de les famílies a les escoles és molt baixa per diversos factors, “pèrdua de temps” o bé, manca de temps, però va quedar demostrat que quan la participació s'especifica en activitats concretes s'incrementa considerablement.

Les famílies normalment associen la participació en les escoles, com realment es decreta a les lleis orgàniques educatives, amb tasques poc rellevants que realment poden resoldre les administratives del centre.

Pel que, finalment, la falta de participació de les famílies representa un obstacle per incrementar-la, a més que els docents no acaben d'acceptar la participació familiar en el Consell Escolar.

De l'anomenat estudi van aconseguir extreure que el nivell de participació de les famílies en els centres educatius depèn en gran part de la voluntat de la direcció, l'alta participació es tradueix en un major nivell d'implicació de les famílies, i en els centres públics generalment la implicació sol ser més alta que en els concertats, i en canvi, els centres de secundària són més crítics i tancats respecte a la participació que els de primària.

⁵ Ministerio de Educación y Ciencia. (2007). *Participación educativa n°4. Revista cuatrimestral del Consejo Escolar del Estado. La participación de padres y madres en la educación* (pp. 26). Recuperat 11 de maig de 2021, de <https://sede.educacion.gob.es/publiventa/detalle.action?cod=14197>

D'altra banda, Maria Cabrera Muñoz en l'article *La importancia de la colaboración familia-escuela en la educación* estableix que és molt important una labor conjunta entre pares, mares i tutors/es legals amb els docents en l'educació de l'alumnat des d'infantil fins a primària i secundària. Però, malauradament aquesta col·laboració es trenca després d'Educació Infantil, i cada vegada es va fent menys estreta a mesura que els infants van creixent.

Tot i que a les lleis orgàniques educatives s'indica que són les escoles qui han d'incloure a les famílies en l'ensenyament dels seus fills per garantir que aquestes estiguin al corrent, però Cabrera Muñoz expressa que les famílies també ho han de fer, ja que s'han d'incloure mútuament en la tasca d'ensenyar.

A través d'estudis, s'ha aconseguit esbrinar que com més gran sigui la participació de les famílies, l'alumnat presentarà més autoestima, un major rendiment escolar, millores en les relacions socials i els pares i les mares, o bé, els/les tutors/es legals presenten actituds més positives envers l'escola.

És a partir del segle XX quan l'escola i la família comencen a distanciar-se, i les famílies van començar a tenir poques oportunitats per decidir el que ocorre en l'interior de les aules, i es va començar a considerar que les responsabilitats de les famílies i de l'escola eren ben diferents i s'identificaren objectius diferents, i per això les famílies començaren a ensenyar maneres i els centres educatius coneixements com la lectura, l'escriptura, i altres. Però en els últims anys, aquesta perspectiva ha canviat, ja que tant l'escola com les famílies tenen influències superposades i responsabilitats compartides, i no independents. Per tant, és necessari que ambdues institucions cooperin pel que fa a l'educació dels infants.

De León Sánchez a l'article *La relación familia-escuela y su repercusión en la autonomía y responsabilidad de los niños/as* indica que en l'actualitat la participació de les famílies en els centres educatius se centra en la "participació com a elecció" on els pares, les mares i els/les tutors/es legals es comprometen a escollir i no intervenir, és a dir, participen en les reunions formals convertides en espais de rutines i tensió, i a través de la gestió d'activitats extraescolars sense donar lloc a espais per organitzar les activitats.

Cabrera Muñoz es mostra d'acord amb l'afirmació de Vila Mendiburu de que abans d'acceptar que les famílies tenen una gran falta d'interès per l'educació dels/de les seus/seves fills/es, s'hauria de plantejar el fet d'oferir-los l'oportunitat de participar en la seva educació, a més que s'hauria de reflexionar i investigar de quins serien els millors canals de comunicació, i aquests

han de permetre la possibilitat de discutir obertament sense judicis les seves mateixes opinions. I és tasca de les escoles el fet d'acceptar la participació de les famílies, així com pares i docents compartir un projecte comú per als infants.

A banda d'identificar junt amb Sarramona i Roca que les escoles es mostren reticents a què les famílies participin de l'ensenyament, o bé, directament de l'organització de l'escola, Cabrera Muñoz indica que per part de les famílies també s'ha debilitat anomenada participació per diferents factors:

- La comoditat per la qual els pares, les mares i els/les tutors/es legals consideren que les reunions amb els docents són més aviat una molesta que no els aporta res.
- La inhibició per la qual molts pares i mares no volen col·laborar perquè pensen que no els incumbeix els temes d'àmbit escolar i educatiu, és a dir, que solen pensar que són temes que només depenen del professorat.
- La incapacitat i la inseguretat d'algunes famílies que no col·laboren perquè consideren que no tenen una preparació adequada per fer-ho.
- La ignorància per la qual les famílies no saben com poden col·laborar, ja que no es proporciona suficient informació.
- La falta de temps, com bé indiquen Sarramona i Roca en el seu article, per la qual moltes famílies no participen perquè les seves ocupacions i llocs de treball els hi impedeix.
- I finalment, la indiferència i el desinterès.

I pel que fa a l'escola i, en concret, als docents:

- Pel concepte d'autosuficiència en el que el professorat creu que les famílies no tenen res a aportar i a proporcionar.
- Pel protagonisme, ja que molts docents tenen por a perdre protagonisme educatiu davant la presència dels pares i de les mares.
- Per la falta de temps, ja que a través de les avaluacions i les activitats el professorat sempre indica que tenen molt poc temps per establir relacions de participació i col·laboració amb les famílies.
- I per les experiències negatives, perquè hi ha docents que han pogut tenir experiències negatives arran de passades col·laboracions amb les famílies i no voldrien tornar a passar pel mateix.

I és important assenyalar que Cabrera Muñoz indica que no només és important la col·laboració i participació conjunta pel que fa al desenvolupament de les habilitats socials, personals i

d'autonomia, en la transmissió de normes, valors i costums, i en l'ensenyament de responsabilitats, sinó també en l'ensenyament de coneixements i estratègies educatives on la família té el deure d'ensenyar als infants hàbits d'estudi, a més d'ampliar els coneixements i aficionar-los a saber més, promoure el neguit de tenir curiositat per la lectura, les matemàtiques, les ciències...

Com bé és sabut, la família és el primer vincle emocional, on es realitzen els primers aprenentatges socials bàsics com el llenguatge, els valors, el control de la impulsivitat i les conductes prosocials entre d'altres. Per tant, no s'ha d'oblidar que els pares, les mares i els/les tutors/es legals són protagonistes fonamentals en el procés educatiu dels infants, i d'aquesta manera, s'ha de garantir l'establiment de fonts d'informació i participació per proporcionar un intercanvi d'informació de les actituds i els progressos de l'alumnat, així com proporcionar als infants l'oportunitat d'apropar i relacionar aquelles persones que formen una part indispensable en la seva cura i ensenyament per atorgar-los familiaritat i seguretat.

Cabrera Muñoz es planteja una sèrie d'estratègies per tal de garantir una bona relació, col·laboració, comunicació i participació compartida, i esmenta que es pot dur a terme tant a l'aula mitjançant tallers i activitats complementàries i extracurriculars, com en el centre a través del Consell Escolar, l'AMPA, les festivitats i les celebracions (Sant Jordi, la Castanyada, Nadal, Carnaval...) o inclòs a les respectives cases dels infants donant suport a projectes específics treballant amb els/les seus/seves fills/es en la realització de tasques escolars buscant informació sobre temes treballats dins l'aula i aportant el material que se'ls sol·liciti, entre d'altres.

De León Sánchez anomena quines són les directrius que haurien de seguir les famílies, així com l'escola. I tot i que delimitar el paper que han de dur a terme cadascú no és fàcil, i encara que s'especifiquin els rols, és molt important que el professorat sigui conscient que són ells/es qui han de facilitar i donar pas a la participació de les famílies dins del centre. Han d'ajudar en el desenvolupament dels programes i les propostes que es considerin favorables per al desenvolupament autònom i responsable dels nens i les nenes, convertint el centre en un lloc on les famílies, també, puguin seguir formant-se.

Finalment, tant Cabrera Muñoz, com Sarramona i Roca, coincideixen en el fet que per tal d'aconseguir una escola democràtica i inclusiva els pares, les mares i els/les tutors/es legals han de formar part de l'escola, però també de l'aula, i és feina de l'escola, però també de les famílies mostrar-se receptius i participatius en la tasca compartida d'ensenyar.

3. Marc metodològic

3.1. Pregunta d'investigació

La pregunta d'investigació que dona lloc a la recerca d'aquest treball de fi de grau és la següent: *Arran del confinament, les famílies veuen necessària una relació més constant i directa amb l'aula i no només amb l'escola en general?*

El motiu d'aquesta pregunta és el fet que a partir del confinament viscut durant el març fins al maig de 2020 a causa de la Covid-19. Durant la dita situació les escoles van passar a ser en format digital, i és per això que moltes famílies van haver de fer el paper de mestres a casa, ja que tot i l'esforç del professorat per transmetre tota la proximitat i ensenyaments, per gran part de l'alumnat pot arribar a ser insuficient, perquè cada alumne/a necessita una atenció més individualitzada i personalitzada, independentment de si té necessitats educatives especials o no.

Arran d'això, molts pensaments i interrogants que em van aparèixer amb el que podia veure i escoltar a les notícies o bé de famílies properes amb fills en edat escolar, eren si les famílies haurien d'estar més al corrent del que estudien els fills, si ja ho estan, però no s'impliquen, entre d'altres, ja que moltes famílies es van veure desbordades havent d'ajudar als fills a resoldre activitats, ajudar-los a entendre nous coneixements i més.

D'aquí, doncs, em va sorgir la necessitat de trobar resposta a la pregunta plantejada al començament de l'apartat, per tal d'esbrinar si a partir del confinament moltes famílies es van trobar en la necessitat de rebre més informació de l'escola i de mantenir una actitud més activa a l'aula i amb el/la tutor/a d'aquesta. Per així poder estar més preparats per una situació semblant a la viscuda als inicis del 2020.

3.2. Objectius

D'acord amb la pregunta d'investigació hi ha una sèrie de temes d'investigació que cal fer una recerca per tal de poder respondre a la pregunta posteriorment.

En primer lloc, vaig plantejar-me uns objectius generals:

- Identificar informació de com participen les famílies a l'àmbit escolar.
- Enumerar mètodes en què les famílies podrien formar una part més activa de l'ensenyament dels fills.

- Analitzar com van treballar els alumnes des de casa durant el confinament (amb l'ajut dels pares o no).
- Distingir la importància que les famílies s'impliquin en l'ensenyament dels fills.

Tot seguit, dels generals van sorgir els específics:

- Comprovar la participació de les famílies a l'escola abans, durant i després del confinament.
- Saber si a les famílies els agradaria estar al corrent d'allò que aprenen els seus fills, és a dir, tenir una participació més activa a l'aula.
- Identificar la manera en què les famílies podrien ser una figura més activa en l'ensenyament dels fills (relació família-aula).
- Localitzar la cerca a una escola concertada de caràcter laic de la ciutat de Reus, extraient informació a partir d'enquestes i entrevistes a famílies i docents.
- Demostrar si durant el confinament els/les pares/mares es van implicar més.

3.3.Contextualització de la investigació

Per dur a terme la recerca de la investigació i obtenir dades reals i pròximes, la recerca es realitzarà a l'escola on he realitzat l'estada del Pràcticum II.

Es tracta d'una escola concertada de caràcter laic de la localitat de Reus. El nivell socioeconòmic de les famílies de l'escola és mitjà-alt, i gran part dels alumnes són fills d'exalumnes. El centre es troba a la zona mestral de la ciutat, és a dir, a la zona nord de Reus. Al voltant del centre trobem un centre mèdic privat, el Centre Comercial La Fira, el Reus Deportiu i el Parc Sant Jordi. A més es troba, gairebé, a peus de la Plaça Llibertat. En aquest districte de la ciutat el nivell socioeconòmic en general és mitjà-alt.

A l'escola s'imparteix Educació infantil, Educació Primària i Educació Secundària Obligatòria. És una escola de Reus d'una línia amb 28 alumnes per aula aproximadament, on la tradició i la innovació amb una clara vocació de servei a les nostres famílies.

És una institució educativa present a la ciutat de Reus des de l'any 1899 on s'han format al llarg de més de cent disset anys un gran nombre de persones que han contribuït amb les seves accions positives a millorar la vida de la nostra ciutat. Arranca com una escola de titularitat privada que l'any 1985 es va transformar en una cooperativa de treball associat cosa que accentua la tasca participativa del professorat.

Des del primer dia l'escola ha mantingut el compromís de servir a la societat donant l'adequada formació als alumnes mitjançant una atenció i seguiment individualitzat, amb col·laboració estreta amb els pares que confien en el cos docent i formen part del nostre projecte per tal d'incidir en la formació intel·lectual i humana dels seus fills.

Tal com ho comuniquen a la pàgina web del centre, les seves finalitats són:

- El ple desenvolupament de la personalitat i de les capacitats dels alumnes.
- L'educació en el respecte dels drets i llibertats fonamentals de les persones, en la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones i en la igualtat de no tracte i no-discriminació de les persones.
- L'educació en la responsabilitat, individualitat i en el mèrit i l'esforç personal.
- Fer veure al nostre alumnat que és capaç i ha de confiar en les seves aptituds.
- Desenvolupar la creativitat, la iniciativa personal i l'esperit emprenedor.
- L'adquisició d'hàbits intel·lectuals i de tècniques de treball, de coneixements científics, tècnics, humanístics, històrics i artístics.
- El desenvolupament d'hàbits saludables, exercici físic i l'esport.
- La capacitació per a la comunicació en llengua catalana, castellana i en una o més llengües estrangeres (anglès i francès).
- La preparació per a l'exercici de la ciutadania i per a la participació activa en tots els àmbits de la nostra societat amb una actitud crítica i responsable i amb capacitat d'adaptació dins d'una societat canviant.

Els seus objectius són els següents:

- La formació integral de cada alumne mitjançant el desenvolupament de valors humans amb el respecte de la dignitat personal de cada alumne.
- Ajudar a desenvolupar les capacitats creatives, l'esperit crític i el foment dels hàbits de comportament democràtic.
- La participació de les famílies.
- L'atenció a les necessitats educatives específiques de l'alumnat, analitzant-les i implicant-los en el procés de superació.
- La formació permanent del professorat.
- L'orientació educativa i professional.
- Una metodologia activa que fomenta la participació de l'alumnat en els processos d'ensenyament-aprenentatge.

- Potenciació dels idiomes, en especial l'anglès, des dels inicis de l'escolarització.
- Foment de les normes de convivència que eduquin en el respecte a les persones i a les coses.
- Formació personalitzada per facilitar una educació amb coneixements i valors morals en tots els àmbits de la vida personal, social i professional.
- Atendre, en particular, els valors i manifestacions de la cultura catalana.

El centre educatiu compta amb una AMPA on:

- Com a escola familiar que és, la relació amb les seves famílies és fluida i propera i a través dels seus representants. Existeix el compromís de mantenir reunions periòdiques per analitzar, col·laborar i millorar el dia a dia del centre.
- L'AMPA col·labora amb l'escola dinamitzant moltes de les activitats que es realitzen al llarg del curs com la trobada de famílies, la diada de Sant Jordi o la revetlla de Sant Joan.
- Les activitats al voltant de l'hort escolar també són subvencionades per l'AMPA.

A més, tal com remarca l'escola que la relació amb les famílies és molt important, sobretot es fa molt rellevant en les festivitats com la castanyada, Nadal i el carnaval. Tot i que amb la situació excepcional de pandèmia a causa de la Covid-19 aquestes activitats han quedat ajornades, i cada curs ho celebra individualment amb el/la tutor/a.

Per celebrar la castanyada, les famílies assistien a l'escola un dia a la tarda, el dia que l'escola els convocava, i celebraven concursos, menjaven castanyes, panellets...

L'últim dia abans de les vacances de Nadal, les famílies s'apropen a l'estadi d'hoquei que hi ha a prop de l'escola on tot l'alumnat representarà, curs per curs, la nadala que han preparat i el teatre nadalenc. Tot seguit, es dirigeixen a l'escola on fan un pica-pica i les famílies poden veure els pessebres que han realitzat els seus fills amb el seu cicle.

Pel carnaval les famílies acudeixen a l'escola per veure els seus fills disfressats i la coreografia preparada a música.

A banda d'això, les famílies tenen un contacte amb el/la tutor/a estret, ja que en la reunió d'inici de curs es fa una votació per triar a un pare o una mare com a pare/mare delegat/da de l'aula, el qual s'intercanvia el telèfon amb el/la tutor/a i així, en el moment que hagi de realitzar algun comunicat als pares ho farà directament amb el/la pare/mare delegat/da i aquest ho compartirà

amb la resta de famílies a partir del grup de Whatsapp que tenen aquests. D'aquesta manera, es garanteix una comunicació ràpida i directa de l'aula amb les famílies.

A més de les reunions amb les famílies, ja siguin les reunions de pares i mares convencionals, o bé les tutories per parlar l'evolució del/de la fill/a en concret.

3.4. Disseny metodològic

3.4.1. Mètodes de recerca i justificació

Per tal de realitzar la recerca i resoldre la pregunta d'investigació plantejada en un inici del treball, es farà mitjançant dos mètodes, a partir d'una enquesta que es passarà a les famílies de l'escola pel que fa a Educació Primària, per tant d'una mostra de 270 famílies del centre comptant els tres nivells que imparteixen (Educació Infantil, Educació Primària i Educació Secundària Obligatòria), la mida serà de 170 famílies d'Educació Primària i dues entrevistes, una a la tutora de 4t de primària, la qual va ser la meua tutora durant el període del Pràcticum II i a la sotsdirectora de l'escola.

A més, aprofitant l'estança al centre del pràcticum II i la realització de la Unitat Didàctica a l'assignatura de Cultura i Valors amb el tema central la Covid-19 i el confinament, en què vam treballar les emocions que van sentir i senten durant aquesta situació excepcional de pandèmia, i dels valors que ens ajudaran com a ciutadans a conviure i ajudar als científics a superar el coronavirus. Per tant, en una de les activitats els vaig plantejar una pregunta sobre com va ser la implicació dels pares durant el confinament, i la resposta d'una mostra de 18 alumnes de l'aula de 4t d'Educació Primària em permetrà analitzar i comparar les respostes de les famílies de l'enquesta amb aquestes.

I finalment, a través d'una font documental es buscarà trobar resposta a la hipòtesi plantejada per aquest Treball de Fi de Grau.

A. Enquesta

Amb el vistiplau de l'equip directiu de l'escola es realitzarà una enquesta a les famílies d'Educació Primària.

He escollit aquest mètode quantitatiu, ja que és la manera més eficaç d'arribar a totes les famílies i poder obtenir el seu punt de vista de tota la situació. Són les principals personalitats necessàries per poder respondre a la pregunta d'investigació. Gràcies a les seves respostes es resoldrà el gran dubte de si durant el confinament van veure necessària una relació més directa

amb el/la tutor/a i l'ensenyament dels fills, a més d'esbrinar el seu grau d'implicació en l'ensenyament dels seus fills abans, durant i després del confinament, és a dir, veure si realment estan al corrent d'allò que aprenen els seus fills a l'escola.

L'enquesta es passarà mitjançant una enquesta de Google, i l'escola serà la responsable de facilitar-la a les famílies per tal que la puguin respondre. Per garantir que les famílies ho puguin fer se'ls demana un període de temps per respondre-la, d'aquesta manera se'ls dona un període de dues setmanes, el qual finalitza el 21 de febrer.

La mostra és de 270 pares que hi ha a tot el centre educatiu, comptant l'Educació Secundària Obligatoria, i la mida, és a dir, l'objecte d'estudi de l'enquesta es dirigeix als pares d'educació primària, que són 170. Em dirigeixo a aquesta part, pel fet que la recerca es fa en base dels estudis que a punt de finalitzar, el Grau d'Educació Primària.

a. Justificació i preguntes

En primer lloc les famílies trobaran el següent títol i justificació de l'enquesta:

Títol:

Treball de Fi de Grau Eva Gil

Justificació:

Hola!

Soc l'Eva Gil Moral, estudiant de 4t curs del grau d'Educació Primària a la Universitat Rovira *i* *Virgili.*

El meu Treball de Fi de Grau consisteix a fer una recerca sobre si es veu necessària una relació més directa i activa entre l'aula i els pares i les mares dels alumnes de primària, per tal de garantir una millor participació de les famílies en l'ensenyament de llurs fills/es.

Em dirigeixo a vosaltres, pares i mares de l'alumnat de primària de l'Escola Maria Cortina, ja que he realitzat les pràctiques a aquest centre educatiu, la meva recerca es basarà en la vostra *escola.*

Agraeixo molt la vostra col·laboració i ajuda!

Tot seguit trobaran una sèrie de preguntes, algunes de resposta ràpida, on hauran de marcar una opció, i d'altres de resposta breu o llarga.

Preguntes:

- Quants/es fills/es teniu?
 - 1
 - 2
 - 3
 - *Més de 3*
- Quin curs està/estan realitzant?
 - *(Resposta breu)*
- Normalment, esteu al corrent d'allò que estudia el vostre fill/a? Com?
 - *(Resposta llarga)*
- Quina és la vostra relació amb l'escola?
 - *(Resposta breu)*
- Quina és la relació amb el/la tutor/a del/la vostre fill/a?
 - *(Resposta llarga)*
- Abans del confinament, quina era la vostra participació en l'escola?
 - *(Resposta llarga)*
- Abans del confinament, com era la vostra participació en l'ensenyament del/de la vostre fill/a? (Exemple, ajudar a fer els deures, ajudar a estudiar...)
 - *(Resposta breu)*
- Durant el confinament la vostra relació amb el/la tutor/a va canviar?
 - *Sí*
 - *No*
- Com va canviar la relació amb el/la tutor/a del/la vostra fill/a?
 - *(Resposta llarga)*
- Durant el confinament us va veure amb la posició d'haver d'ajudar més freqüentment al/a la vostre/a fill/a? És a dir, ser el/la mestre/a de suport a casa?
 - *Sí*
 - *No*
- Arran del confinament creieu que seria convenient una relació més freqüent i activa amb l'aula i el/la tutor/a?
 - *Sí*

- *No*
- Justifica la resposta anterior.
 - *(Resposta llarga)*
- Opineu que és necessària una participació més activa a l'aula i a l'ensenyament dels infants per part dels pares i les mares?
 - *Sí*
 - *No*
- Justifica la resposta anterior. Com us agradaria participar més? (Exemples: amb reunions, aplicacions del mòbil...)
 - *(Resposta llarga)*
- A partir de la situació de pandèmia que estem vivint, heu vist necessari estar al corrent dels coneixements que van adquirint els vostres fills per poder ajudar-los més i ser una figura més participativa amb els seus estudis?
 - *(Resposta llarga)*

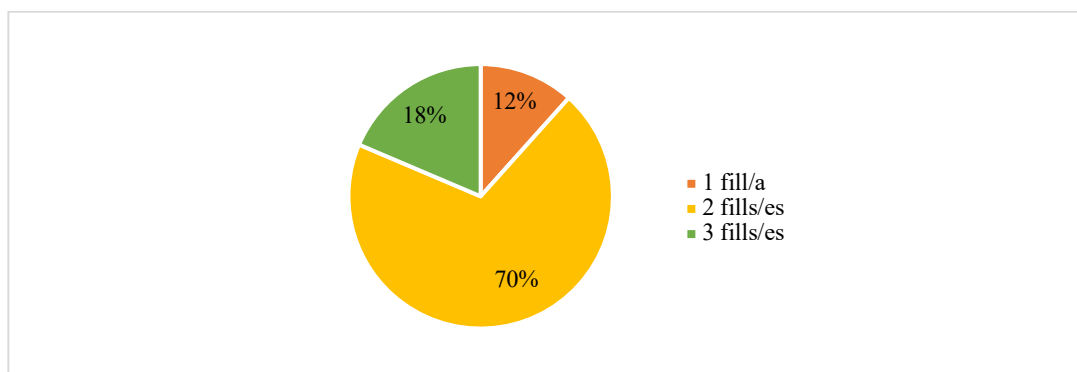
L'enllaç directe a l'enquesta en concret és el següent:
https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSch_G8uLGiHcVT92W2en3fgZcx9BaunTwbzTQ1yX-qcAaGeaQ/viewform?usp=sf_link

b. Resultats

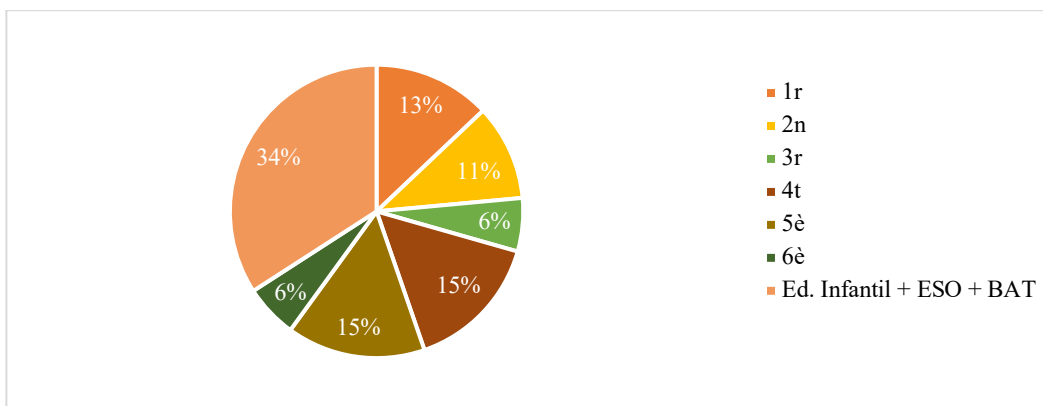
Dels 170 pares i mares d'educació primària del centre on vaig realitzar les pràctiques, un total de 43 van realitzar l'enquesta que l'escola els va enviar via correu electrònic donant-los un temps màxim per realitzar-ho de dues setmanes. D'aquesta mostra, el 15% és el total de respostes de les famílies de quart de primària, curs en el qual se centra la recerca.

Els resultats van estar els següents:

- *Quants fills teniu?*
 - De les quaranta-tres respostes, trenta van respondre que tenen dos/dues fills/es, vuit en tenen tres i cinc van indicar que té un/a fill/a.

- *Quin curs està/estan realitzant?*
 - De les quaranta-tres respostes, onze són de primer, nou de segon, cinc de tercer, tretze de quart, tretze de cinquè i cinc de sisè de primària.
 - La resta són d'Educació Infantil, Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat, amb un total de vint-i-nou infants.

- *Normalment esteu al corrent d'allò que estudia el vostre fill/a? Com?*
 - Catorze de les quaranta-tres respostes de les famílies responen amb un únic "Sí" o responen que creuen que sí.
 - Trenta famílies no només responen "Sí", sinó que esmenten com. Pel que fa a la segona pregunta, trobem respostes curtes o bé una mica més esplaiada. D'aquestes trenta respostes, unes indiquen que és a través de pregunta'ls-hi i parlant, i unes altres apunten que ho fan a través de revisar l'agenda, dels deures i dels exàmens.
 - D'altra banda, hi ha respostes força interessants més extenses on es mostra una major iniciativa a participar en l'ensenyament dels/de les seus/seves fills/es:
 - *"Sí. La més petita perquè m'explica i li pregunto cada dia quins deures té, em demana ajuda per fer-los i ajuda per estudiar quan té exàmens. Els que cursen ESO i BAT perquè m'ho expliquen o els vaig preguntant que estan estudiant, quan tenen exàmens, sobre quins temes són, i signo les notes."*
 - *"Sí, diàriament revisem amb els tres si han fet els deures i han estudiat i igualment si han d'entregar feines o si tenen exàmens."*

També repassem amb ells si tenen dubtes sobre els continguts de les assignatures o sobre la resolució dels deures.”

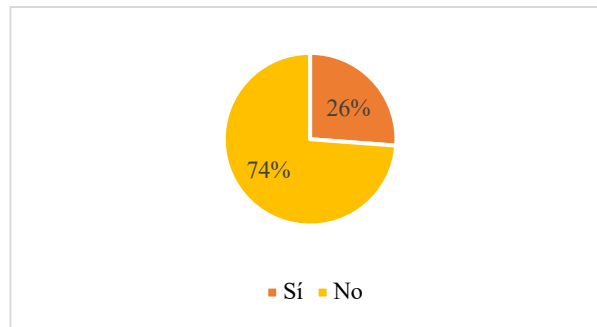
- *“Si, per la petita perquè fem els deures juntes i perquè la tutora em diu el que li haig de reforçar i amb el gran perquè li pregunto cada dia com li ha anat, el que ha fet, si té exàmens, de què... i perquè de vegades em demana consell, ajuda...”*

- *Quina és la vostra relació amb l'escola?*

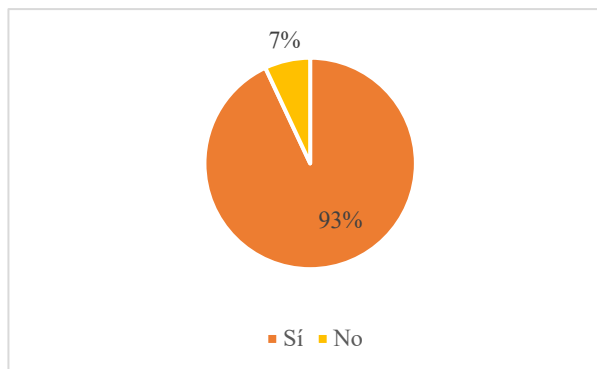
- En aquesta pregunta consten un total de quaranta-dues respostes. D'aquestes, dues apunten que són mestres del centre, vint-i-sis indiquen que és bona, propera, fluida i correcte, dues famílies concreten que és la necessària i cinc concreten que és poca i distant.
- A més, hi ha respostes en què les famílies han donat una resposta més llarga, o bé, han indicat la via de comunicació, com:
 - *“Mitjançant emails, circulars.”*
 - *“Estem molt interessats i ens agrada fer un seguiment continuat amb l'escola del desenvolupament dels estudis dels nostres fills. Fem freqüents reunions amb els tutors o els professors i estem en contacte permanent amb ells per qualsevol qüestió que considerem necessària.”*
 - *“Ara mateix, distant a causa de les circumstàncies.”*
 - *“Fins ara perfecte, ara amb la covid, mantenim distàncies”*
 - *“Molt bona, cada dia les portem i anem a recollir, parlem amb les mestres quan toca... Sempre que hi ha hagut algun problema ens hem entès... tot molt bé.”*
 - *“Ara mateix, poca. Al curs del nen he fet la tutoria i hem tingut oportunitat de parlar. Però ara amb la situació que estem vivint, no hi ha tanta relació, però sempre molt bona.”*
 - *“Tutories i implicació en activitats de festivitats si es requereix (a nivell d'AMPA)”*
 - *“Els meus fills són la tercera generació a a l'escola, apostem molt per ells i estem en constant contacte pel seguiment del curs i el seu seguiment escolar.”*
 - *“Portem anys i és part de la nostra vida.”*

- *Quina és la relació amb el/la tutor/a del/la vostre fill/a?*
 - De les quaranta-tres respostes, trenta indiquen que és molt bona, fluida, correcte, amb bona comunicació i col·laboració, quatre diuen que és normal o necessària, i sis responen que és poca o bé mínima.
- *Abans del confinament, quina era la vostra participació en l'escola?*
 - En aquest cas hi ha un total de quaranta-una respostes, de les quals tres ho han deixat en blanc, onze indiquen bona, correcte, total i alta, cinc responen que abans era més participativa que ara per la COVID, setze responen que és igual o bé la mateixa, i finalment vuit diuen que és normal, necessària o poca.
- *Abans del confinament, com era la vostra participació en l'ensenyament del/de la vostre fill/a? (Exemple, ajudar a fer els deures, ajudar a estudiar...)*
 - Del total de quaranta-tres respostes, divuit indiquen que era ajudant-los en general amb la feina, els deures i altres, quinze responen que era la mateixa que ara o molt similar, una resposta indica que era menys que durant el confinament, ja que durant el confinament tenien més temps per ells, dues famílies diuen que era alta, una altra indica que era moderada, una altra respon que li donava més marge, i finalment una altra apunta que ho fan sols.
 - D'altra banda, hi ha tres respostes més extenses prou interessants:
 - *“Hem intentat que sempre sigui el màxim!!!! No hem de fer els deures els pares, però sempre els hem d'acompanyar i estar al corrent del planning i temari que estan fent en cada moment. És molt important per si alguna cosa no funciona, poder reaccionar i solucionar el problema a temps.”*
 - *“En funció dels temes que treballin, ajudes preguntant la lliçó o explicant algun exercici que no entenen.”*
 - *“Sempre pendent del que s'ha de fer el dia.”*

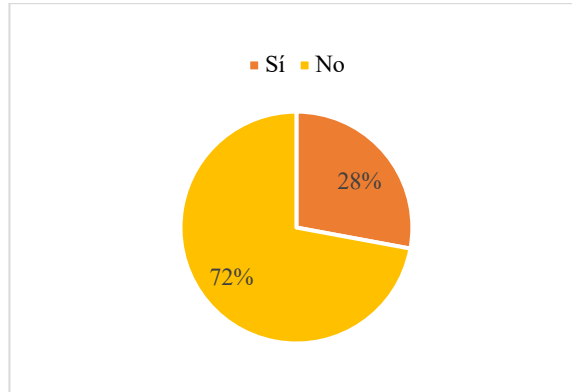
- *Durant el confinament la vostra relació amb el/la tutor/a va canviar?*
 - En aquesta pregunta hi ha un total de quaranta-dues respostes, de les quals onze indiquen que sí, en canvi trenta-una diuen que no.

- *Com va canviar la relació amb el/la tutor/a del/la vostra fill/a?*
 - *De les trenta-dues respostes rebudes, tretze responen que no han observat cap canvi, dues indiquen que abans i ara hi havia poc contacte, dues famílies responen que era més personal, quatre indiquen no presencial, una resposta indica que no és igual, tres famílies indiquen que hi havia menys contacte i una menys fluida.*
 - *Amb tot, hi ha una resposta força interessant i diferent de les altres:*
 - *“Doncs que en fer les classes virtuals he vist la dedicació, paciència i la gran feina que fan els professors amb els nostres fills, no m’hagués imaginat mai que fos així, la veritat és que m’han sorprès per a bé.”*
- *Durant el confinament us vau veure amb la posició d’haver d’ajudar més freqüentment al/a la vostre/a fill/a? És a dir, ser el/la mestre/a de suport a casa?*
 - De les quaranta-tres respostes, quaranta famílies indiquen que sí, i tres que no.

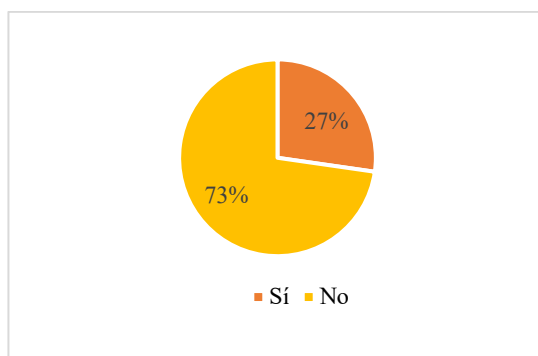

- *Arran del confinament creieu que seria convenient una relació més freqüent i activa amb l'aula i el/la tutor/a?*
 - o En aquest consten un total de quaranta-tres respostes, dotze de les quals indiquen que sí i trenta-una que no.

- *Justifica la resposta anterior.*
 - o Hi consten un total de trenta-una respostes. D'aquestes, hi ha respostes molt variades, hi ha qui apunta que la relació és molt bona, freqüent i activa, i que ja està bé, amb un total d'onze famílies que opinen això. D'altra banda, hi ha qui opina que hauria de ser setmanal a primària, també que la relació amb el tutor o la tutora sempre ha de ser activa, però hi ha qui també apunta que les circumstàncies que vivim són excepcionals. A més, una resposta indica que ja és suficient, és a dir, que abans ja es feien les reunions i comunicacions necessàries per informar del progrés del/la fill/a, també hi ha qui esmenta que manté el contacte, i qui comenta que depèn de l'alumne sense cap mena d'explicació de més a més.
 - o De les respostes les següents són força rellevants:
 - *“Estaria bé que ens poguessin passar o explicar que estan fent pel Classroom.”*
 - *“Per la nostra part creiem que la nostra relació amb el tutor i els nostres fills amb l'aula era suficientment bona, però sempre s pot millorar.”*
 - *“Freqüent no, més fàcil sí. És complicat teletreballar i ajudar als petits a fer algunes activitats. S'han de buscar activitats que puguin fer sols.”*
 - *“Sí, perquè és important el seguiment cada trimestre i no un cop a l'any.”*

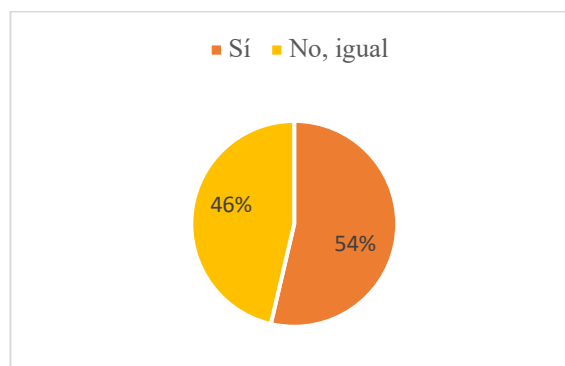
- *“Se tienen que poder realizar reuniones sobre en desarrollo escolar, dudas, temores, pérdida de la socialización de los niños, la enseñanza presencial en los niños es necesaria y enriquecedora.”*
- *Opineu que és necessària una participació més activa a l'aula i a l'ensenyament dels infants per part dels pares i les mares?*
 - De les quaranta-tres respostes, trenta-dues indiquen que no, en canvi dotze que sí.

- *Justifica la resposta anterior. Com us agradaria participar més? (Exemples: amb reunions, aplicacions del mòbil...)*
 - Pel que fa a les respostes de la següent pregunta, hi consten un total de vint-i-cinc. Sis responen que no, una família indica que no ho sap, quatre que ja ho fan, una família ressalta reunions més curtes i resolutives, dues demanen més informació, una altra indica que depèn de l'alumne, i una altra respon que abans eren més participatius que ara després del confinament.
 - D'altra banda, hi ha les següents respostes que responen de forma més llarga:
 - *“Cadascú ha de fer el seu rol, i a més, una implicació més gran dels pares, pot donar continuïtat a diferències degut cultura i/o formació pares nivell educatiu, i també econòmic.”*
 - *“Doncs veure com treballen des de classe, el que fan dia a dia... és una manera de conèixer el que fan els nostres fills i veure com treballen a classe, ja que no sempre és com el treball que fan des de casa. I no és el mateix el que ells et puguin explicar a veure-ho tu amb els mateixos ulls.”*
 - *“La enseñanza como tal (en materias) debe realizarse por los docentes (los padres utilizamos metodología que puede discrepar de*

la usada por el docente). En cuanto a los valores es trabajo de los padres que se debe reforzar en la escuela.”

- “Nosaltres creiem que en general s'hauria de participar més, però en això influeix decisivament el perfil dels pares. Creiem que seria bo crear una "escola de pares" per orientar als pares que no saben com ajudar als seus fills.”
 - “Perquè crec que ja tenim tota la informació i es fan les reunions necessàries. I perquè ja participem en l'educació dels nostres fills fora de l'aula, en les hores no lectives. Crec que actualment els nens i nenes necessiten i demanen molta ajuda als pares per resoldre els seus dubtes i per ajudar-los amb els deures i estudiar i molts de nosaltres participem activament en la seva educació com una continuïtat del que es fa a l'aula.”
 - “Menys exàmens i més treballs productius. Els llibres i teoria no ho és tot.”
- A partir de la situació de pandèmia que estem vivint, heu vist necessari estar al corrent dels coneixements que van adquirint els vostres fills per poder ajudar-los més i ser una figura més participativa amb els seus estudis?
- Finalment, pel que fa a l'última pregunta, hi ha un total de quaranta-una respostes, de les quals vint-i-una indiquen que sí, i dinou famílies responen que no, no ha canviat, que ja ho feien i una altra família comenta que a partir del confinament s'ha adonat que al/a la seu/seva fill/a li costa treballar sol/a autònomament.

Anàlisi dels resultats

Pel que fa a les respostes de l'enquesta, tot i que no hi ha hagut la participació esperada hi ha força idees divergents sobre la participació de les famílies a l'ensenyament dels/de les fills/es.

Finalment, he pogut observar que gran part de les famílies es conformen a estar al corrent de la feina que fan a l'escola, i dels coneixements que van adquirint, a través de revisar l'agenda, o parlant amb els infants. És la minoria de les famílies que han participat en l'enquesta qui es mostra actiu en el seu aprenentatge, resolent dubtes, proporcionant altres activitats o recursos interessants i motivadors...

D'altra banda, gran part de les famílies consideren que sí que hi ha hagut un canvi pel que fa a la relació de les famílies amb l'escola i el professorat, tot i que hi ha qui indica que és degut a la Covid-19, per la falta de presencialitat, hi ha qui afirma que durant el confinament hi va haver una atenció molt personalitzada i constant, tot i això hi ha qui responia que no han observat cap mena de canvi, tot ha continuat igual, i arran d'això hi ha qui apunta que sí que seria necessari estar més al corrent dels coneixements que van adquirint l'alumnat per tal de poder ser una bona figura de suport a casa.

A més, cal destacar que de la mostra total de l'enquesta, ens centrem en el 15%, ja que és el total de famílies de quart d'Educació Primària, curs en el qual se centra la recerca per a la realització del marc metodològic, per la qual cosa més endavant es duu a terme una entrevista a la tutora de l'aula, i a través de la Unitat Didàctica executada durant el Pràcticum II les activitats fetes amb l'alumnat d'anomenat nivell.

B. Entrevistes

Un altre mètode, i en aquest cas qualitatiu, de recerca que he triat per tal d'obtenir informació i respostes que resolguin els objectius i el supòsit de partida és l'entrevista.

He optat per realitzar dues enquestes, la primera a una mestra, en aquest cas la meva tutora del Pràcticum II del centre educatiu, i la segona a la sotsdirectora del centre on he realitzat les pràctiques de 4t de carrera, per tal de buscar dos punts de vista ben diferents.

És a dir, realitzant l'entrevista a la mestra rebré unes respostes més directes i concretes, pel fet que tutoritza el grup de 4t de primària i té un contacte directe amb les famílies i coneix la seva implicació en l'ensenyament dels/de les seus/seves fills/es. D'altra banda, les respostes de la sotsdirectora em permetran tenir un punt de vista d'una mestra integrant de l'equip directiu.

Les preguntes aniran encaminades a esbrinar com era, va ser i és la relació de les famílies amb l'aula i l'escola abans, durant i després del confinament. A més de poder esbrinar quina és la implicació de les famílies en l'ensenyament dels seus fills ara, com ho va ser durant el confinament i com era abans, i quin canvi significant han vist per part dels pares.

A causa de la situació excepcional actual per la Covid-19, les entrevistes les he fet via digital a través de Hangouts de Google Meet.

Pel que fa a la mida i la mostra és al voltant del nombre de mestres totals que hi ha al centre educatiu, comptant mestres d'Educació Infantil, Educació Primària i Educació Secundària Obligatoria, i en concret als/a les mestres que realitzaré les entrevistes. Per tant, la mostra és 29, és a dir, hi ha 29 mestres, comptant els tres nivells que imparteix el centre (Educació Infantil, Educació Primària i Educació Secundària Obligatoria) i la mida és 2.

a. Preguntes

Entrevista a la tutora d'una aula del Pràcticum II

1. Quina sol ser la relació de l'escola amb les famílies? I amb quina freqüència hi ha aquesta relació?
2. I amb el/la tutor/a dels fills? I quins temes es tracten?
3. Com ha canviat això (preguntes anteriors) d'abans de la COVID-durant-després?
4. Creus que els/les pares i mares s'impliquen prou en l'ensenyament dels fills i que estan al corrent d'allò que aprenen?
5. Creus que hi hauria d'haver un canvi en la seva implicació a l'aula?
6. Arran del confinament, va canviar la relació de l'escola amb les famílies? La freqüència d'aquesta relació també es va veure afectada?
7. I amb els/les tutors/es? Els temes a tractar amb les famílies es van modificar?
8. Durant el confinament, com a tutora, opines que les famílies es van implicar més amb l'ensenyament dels seus fills i van demanar més informació?
9. Quina creus que seria la relació i la implicació ideal de les famílies amb l'aula i l'ensenyament dels seus fills?
10. Com es faria aquesta relació? A través de tutories tradicionals, aplicacions mòbils, correu electrònic...? Quines metodologies creus que serien les més encertades?
11. Les famílies han demanat una participació més activa a l'aula i a l'ensenyament dels fills arran del confinament? O bé, han demanat un contacte més estret i directe amb la tutora de l'aula?

Entrevista a la sotsdirectora del centre del Pràcticum II

1. Quina era la relació de les famílies amb l'escola? Com era la participació de les famílies a l'escola fins abans del confinament?
2. Com va canviar durant el confinament? Ha canviat més després del confinament?
(Resposta anterior)
3. Opines que les famílies s'impliquen prou amb allò que aprenen els/les alumnes i a l'aula en si?
4. Com creus que hauria de ser la relació i la participació de les famílies amb l'ensenyament dels seus fills?
5. Quin tipus de metodologia podria afavorir això?
6. Les famílies han demanat una participació més activa a l'aula i a l'ensenyament dels fills arran del confinament? O bé, han demanat un contacte més estret i directe amb el/la tutor/a de l'aula i amb l'escola?
7. Com a escola, docent i equip directiu, opines que el confinament a causa de la Covid-19 ha marcat un abans i un després amb la relació tradicional que hi havia de les famílies amb l'escola, l'ensenyament dels fills i l'aula, amb després del confinament?
8. Amb el confinament els/les pares/mares van haver d'estar més a sobre dels/de les fills/es, i arran d'això segueixen estant més a sobre de la feina i d'allò que aprenen, o ha tornat a canviar?

b. Resultats

Entrevista a la tutora d'una aula del Pràcticum II

1. Quina sol ser la relació de l'escola amb les famílies? I amb quina freqüència hi ha aquesta relació?

“La relació amb les famílies és molt fluida. A escala general de l'Escola la comunicació es fa mitjançant mails sempre que és necessari per informar d'aspectes relacionats amb el desenvolupament de l'Escola: activitats, notícies, etc.”

2. I amb el/la tutor/a dels fills? I quins temes es tracten?

“L'agenda és un canal de comunicació molt important on les mestres i les famílies apuntem qualsevol observació del dia a dia (absències, retards, menjador, comportament a l'aula, petits incidents, felicitacions...).

Es fa una tutoria com a mínim al llarg del curs per comentar amb la família aspectes de l'aprenentatge i de desenvolupament de l'alumne/a.

Les entrades i sortides de l'Escola també poden servir en alguns casos per fer comentaris breus.

Es fan dues reunions de pares al llarg del curs. Una a l'octubre per fer una presentació del curs i una altra cap a l'abril o maig per tractar exclusivament el tema de les colònies.

Som una escola petita i ens coneixem tots.”

3. Com ha canviat això (preguntes anteriors) d'abans de la COVID-durant-després?
“El que més ha canviat és que ara les reunions i tutories són bàsicament virtuals.”
4. Creus que els/les pares i mares s'impliquen prou en l'ensenyament dels fills i que estan al corrent d'allò que aprenen?
“En general penso que sí.”
5. Creus que hi hauria d'haver un canvi en la seva implicació a l'aula?
“Tal com he dit abans els pares estan prou implicats en l'aprenentatge dels seus fills.”
6. Arran del confinament, va canviar la relació de l'escola amb les famílies? La freqüència d'aquesta relació també es va veure afectada?
“Evidentment va canviar. Van ser moments molt durs i amb molta incertesa, però tots ens vam adaptar força bé. Es van fer tutories virtuals i ens comunicàvem per mail i a través del Classroom.”
7. I amb els/les tutors/es? Els temes a tractar amb les famílies es van modificar?
“Molts pares teletreballaven i el que vam intentar és que no se sentissin pressionats per part de l'Escola amb els deures dels fills. Intentàvem enviar activitats que els nens poguessin fer de manera més autònoma possible.”
8. Durant el confinament, com a tutora, opines que les famílies es van implicar més amb l'ensenyament dels seus fills i van demanar més informació?
“Es van implicar molt. No van demanar més informació perquè tot era molt clar.”
9. Quina creus que seria la relació i la implicació ideal de les famílies amb l'aula i l'ensenyament dels seus fills?
“Penso que el més important és que quan hi ha un problema o qualsevol dubte per part dels pares o de la tutora, les dues parts es posin en contacte de la manera més ràpida i còmode possible per solucionar el tema.”
10. Com es faria aquesta relació? A través de tutories tradicionals, aplicacions mòbils, correu electrònic...? Quines metodologies creus que serien les més encertades?
“La comunicació ideal és la que ja es fa: tutoria tradicional, mails, telèfon, agenda, comentaris a les entrades i sortides de l'Escola.”

11. Les famílies han demanat una participació més activa a l'aula i a l'ensenyament dels fills arran del confinament? O bé, han demanat un contacte més estret i directe amb la tutora de l'aula?

“La veritat és que no ho han demanat. Penso que la relació amb la tutora és molt estreta i fluida. Tal com he dit abans, som una escola petita i molt familiar.”

Entrevista a la sotsdirectora del centre del Pràcticum II

1. Quina era la relació de les famílies amb l'escola? Com era la participació de les famílies a l'escola fins abans del confinament?

“És una escola petita, molt familiar i la relació realment és molt bona, no al 100% però si al 95%. Estem molt pròxims, agafem el telèfon, fem visites individualitzades sempre que fa falta, és a dir, sempre tenim les tutories obligatòries, però sempre tenim aquesta proximitat que ens defineix, que és la relació amb les famílies. Sempre hi ha de tot, moments, alumnes i docents, però no deixen de ser casos puntuals.”

2. Com va canviar durant el confinament? Ha canviat més després del confinament?
(Resposta anterior)

“Canviar no, no hi va haver canvi en relació amb la predisposició de l'escola a què les famílies estiguessin ateses en aquell moment, en un moment excepcional, un moment difícil per tothom. Però, sí que ho crec que el que sí que vam canviar va ser la via de comunicació, que en comptes de ser a nivell presencial, les vam canviar via telefònica i sobretot en línia, fèiem videotrucades, i vam seguir fent les tutories, utilitzàvem molt el mail. Ens vam adaptar a la situació.

També, va canviar en el fet, és curiós, que els pares en estar amb els nens a l'hora de fer classes en línia es van adonar una miqueta més de què treballàvem, com treballàvem i treballaven els seus fills, i sobretot de vegades de les dificultats que alguns nens presentaven. Van poder evidenciar coses que nosaltres els h anàvem dient.

Jo crec que seguim igual, seguim atenent als pares, sí que oferim les dues vies, la majoria de les famílies ho demanen presencial, però sí que hi ha qui ho fa virtual, però la relació segueix sent la mateixa. Sí que és veritat que el confinament ens ha canviat a tots, i ara donem importància a coses que abans no li donàvem.”

3. Opines que les famílies s'impliquen prou amb allò que aprenen els/les alumnes i a l'aula en si?

“A nivell general t'he de dir que sí, pel mateix, és a dir, quan els pares veuen que els hi costa o et diuen les seves preocupacions, això existeix amb les nostres famílies, estan al dia, demanen ajuda i recomanacions. Però, la implicació de les famílies no és al

100%, ens hem trobat amb conflictes, petits problemes, que els pares han donat l'esquena, no han acceptat algunes situacions i que finalment les han acabat acceptant. Evidentment hi ha casos i casos, però, en general, bé.”

4. Com creus que hauria de ser la relació i la participació de les famílies amb l'ensenyament dels seus fills?

“Si parlem de la nostra escola, que continuï així. Sí que possiblement a mi no em desagradaria, o sí que demanaria una miqueta més de participació a nivell d'aula, tot i que de vegades ho fem que venen les famílies a explicar un temari, és a dir, a medi depèn del tema si el pare o la mare és infermer/a, cirurgià/na, expliquen ells aquella part del tema. Però, sí que en aquest àmbit potser m'agradaria més participació en aquest sentit. Ho van començar, però amb el confinament s'ha acabat parant.”

5. Quin tipus de metodologia podria afavorir això?

“Totes, totes les metodologies que facis, el pare i la mare poden fer-les des d'explicar un conte, a fer un experiment, explicar un ofici, el que sigui. Parlant de metodologia per mi estan totes, perquè la participació de la família està dins de qualsevol àmbit que nosaltres treballem, o que fem. Això, a nivell d'escola implica que tu cridis i que ells vulguin venir, la porta sempre ha estat oberta. Que podria ser una miqueta més? Sí, jo crec que sí, això sí. Una altra cosa és a nivell d'aprenentatge nosaltres, tenim una manera de fer i no som una escola de pares com ho pot ser una escola pública, però la participació i la relació de les famílies sempre és bona, tenim una AMPA que els representa.”

6. Les famílies han demanat una participació més activa a l'aula i a l'ensenyament dels fills arran del confinament? O bé, han demanat un contacte més estret i directe amb el/la tutor/a de l'aula i amb l'escola?

“No, no hi ha una demanda, al contrari. Tots estem una miqueta estressats amb la situació, i ara ens preocupen altres coses com estar al costat dels nens, intentar d'alguna manera ajudar a “todo lo perdido” que no és perdut, però hi ha una preocupació de les famílies de pensar que han perdut, però no van perdre res, vam canviar la manera d'aprenentatge, amb alguna mancança? És clar, però els pares ara no, a nivell de participació, a nivell d'AMPA sí, amb preocupació sí, “què puc fer?” Sí que ho plantegen, però el “què puc aportar a l'aula?” No.”

7. Com a escola, docent i equip directiu, opines que el confinament a causa de la Covid-19 ha marcat un abans i un després amb la relació tradicional que hi havia de les famílies amb l'escola, l'ensenyament dels fills i l'aula, amb després del confinament?

“Hi ha una part que sí, hi ha una altra que no. La part digital ens ha ajudat a tots, que això ho ha canviat. En general hi ha de tot, hi ha a qui li és igual tot, però quan he parlat amb els pares sempre és “Ostres! Trobem a faltar la part humana!” Hi ha un abans i un després a nivell, per mi, més emocional.

A nivell d'escola nosaltres sí que hem trobat un canvi, rutines, hàbits, organització...”

8. Amb el confinament els/les pares/mares van haver d'estar més a sobre dels/de les fills/es, i arran d'això segueixen estant més a sobre de la feina i d'allò que aprenen, o ha tornat a canviar?

“Ha tornat a canviar. Jo crec que sí que hi ha alguna família que quan s'ha adonat, pel que sigui, que veu que hi ha alguna cosa que li costa al nen sí que ho comenten, però t'he de dir que són poquets. Però, a nivell general ha tornat la confiança i la delegació a les escoles i a les/els mestres. No veig una incidència més alta, no, va ser en el moment i post, hem tornat a la normalitat.

Als pares els preocupava més que l'escola estigués oberta, que no quedar-se a casa, ja que durant el confinament fer de pare i fer de mestre dels fills ha sigut molt dur.

Durant el confinament hi va haver pares que es van veure sobrepassats amb la feina dels fills per la desconeixença i descontrol, tant de la feina com de les tecnologies, i van tancar les finestres, contactant amb nosaltres per dir-nos que es connectarien a les classes en línia, però que les fitxes de deures i la feina en línia no la farien, o fins i tot que no es connectarien a les classes virtuals.

A nivell global tot el que vivim no deixa de ser un aprenentatge. I una altra cosa és que han pogut passar més temps amb els seus fills i hi ha pares que ho agraeixen, i és una part positiva.

Nosaltres fem una reunió a inici de curs on els expliquem tot, i ells són coneixedors, hi ha famílies amb fills grans que ja saben el que hi ha i això és un avantatge de l'escola petita i familiar que som, i després a les tutories els hi anem ensenyant fitxes i altres materials fets pels fills. No els expliquem com expliquem la lletra “A” per exemple, però si saben el que expliquem. Però, si t'he de dir que a nivell de metodologia són pocs els que pregunten, es conformen, ja saben que s'ocupa l'escola i en tenen prou.

A mi no m'importaria, i t'ho dic com a mestra i membre de l'equip directiu, una participació més activa de les famílies dins l'aula, per què no? Però, també t'he de ser sincera i segons el docent no voldria. Hi ha qui no vol que es passi la porta de l'aula, i hi ha que sí que està molt obert i disposat. I per l'experiència als nens els hi encanta,

l'èxit de les activitats que involucren a les famílies sempre ha estat molt significatiu, i se'n recorden, ho fan més seu.

No estaria malament una miqueta més de participació activa, perquè veiem que l'atenció de les famílies a l'ensenyament s'està perdent, s'està perdent el seguiment, hi ha notes d'agenda sense signar, per exemple. Hi ha molta confiança en els fills i molta delegació a l'escola.”

Anàlisi dels resultats

En ambdues entrevistes es coincideix que la relació durant la pandèmia va canviar, però un cop s'ha tornat a la normalitat i les escoles han obert les portes de nou, aquestes no han demanat una major participació.

Tant la tutora de l'aula de quart d'Educació Primària, com la sotsdirectora indiquen que la relació família-escola és molt estreta i fluida, ja que és una escola familiar, però en cap moment s'indica que es facin activitats curriculars que involucrin a les famílies en l'ensenyament dels infants, tot i que l'escola es mostra oberta a aquesta mena de participació i implicació per part de les famílies a l'escola i estan disposats a una major col·laboració.

C. Activitat unitat didàctica Pràcticum II

Durant la realització del Pràcticum II, una feina requerida a realitzar i dur a terme a l'escola, i en concret a l'aula, que és la unitat didàctica.

La unitat didàctica va estar realitzada a l'assignatura de “Valors i Emocions”, i té com a títol “Emocionem-nos i valorem-nos” on el tema principal a tractar són els sentiments que vam sentir durant el confinament i el post confinament, i mitjançant els valors pensar en tot allò que podem aportar a la societat per ajudar a superar la Covid-19, amb l'objectiu de normalitzar la barreja d'emocions que vam tenir i estem tenint amb tots els canvis causats en el nostre dia a dia per l'estat d'alarma, i conscienciar-nos amb la nostra labor com a ciutadans.

Durant la realització d'aquesta unitat, es va dur a terme una activitat on se'ls va plantejar una pregunta que m'ajudaria a tenir un punt de vista des de l'alumne i fill sobre la implicació que va haver-hi per part dels pares al seu ensenyament.

En aquest cas la mida és 16 i la mostra és 18, és a dir, de 18 alumnes que hi ha a l'aula de 4t de primària, 16 van fer l'activitat i respondre les preguntes, ja que aquell mateix dia van faltar 2 alumnes.

a. Justificació i pregunta

A l'alumnat de 4t de primària del centre on he realitzat el segon pràcticum del grau d'Educació Primària els vaig llegir un conte anomenat: *“La Rosa contra el virus”* de Mercedes Bermejo Boixareu. El conte té com a protagonista a la Rosa, que és qui explica com va viure l'aparició del coronavirus, el confinament i tot allò que va fer durant aquest, com deures, i altres.

Amb aquest context els vaig fer les següents preguntes:

- *Quan feies feina de l'escola a casa, t'ajudaven els pares o els germans?*
- *Com t'ajudaven?*
- *T'agradava que t'ajudessin?*

Arran d'aquestes preguntes el que aconseguiria és un punt de vista de l'alumnat i fills sobre com es van implicar els pares en el seu ensenyament durant el confinament i si per ells resulta positiu, o bé negatiu.

b. Resultats i anàlisi

Les seves respostes a les preguntes van ser les següents:

- *Quan feies feina de l'escola a casa, t'ajudaven els pares o els germans?*
 - Quinze alumnes de setze van respondre que sí, que van rebre ajuda del pare, la mare o dels germans. L'altre alumne/a indica que no va rebre cap mena d'ajuda.
- *Com t'ajudaven?*
 - L'alumne/a que a la pregunta anterior va respondre que no va rebre ajuda, justifica que és perquè no li agrada que l'ajudin.
 - Dotze alumnes indiquen que els explicaven la fitxa.
 - Un alumne indica que els/les pares/mares el donaven pistes, o el feien preguntes relacionades amb la resposta per ajudar-los a arribar a la solució.
 - Dos alumnes indiquen que els corregien.
- *T'agradava que t'ajudessin?*
 - Dels setze infants, catorze van respondre que sí, donant diverses justificacions, en major part perquè els pares en saben més i d'aquesta manera aprenien més coses i ho entenien, i d'altres justificant que sí perquè així tenien pressió, facilitaven les coses, i a més dos alumnes indiquen que a més a més d'aquesta manera passaven temps en família.
 - En canvi, l'alumne/a que a la primera pregunta va respondre que no, respon que no li agrada que l'ajudin i que anava a la seva habitació.

- I finalment, un/a alumne/a respon que sí que li agradava, però d'altra banda no, perquè volia ser més responsable fent-ho sol.

Per tant, a través d'aquestes preguntes vaig poder esbrinar que durant el confinament els/les pares/mares van ser una figura important en l'ensenyament dels/de les seus/seves fills/es, i que per gran part dels infants va ser una ajuda imprescindible per poder fer la feina de l'escola, perquè els ajudaven a entendre-ho i els feien més fàcil aquesta situació on no rebien l'ajut del/de la mestre/a.

Tot i que hi ha el cas d'un/a alumne/a en concret on responia que no va rebre cap mena d'ajuda perquè no la volia, durant l'estança al centre a causa de les pràctiques, es av fer saber que és un alumne que necessita més d'atenció i ajut, ja que té dificultat per expressar-se, i de vegades, comprendre el català, i pel que fa a això rep ajuda per part d'un logopeda del CREDA. A més, també presenta retard maduratiu i l'autoestima molt baixa, per aquest últim motiu és visitat per una psicòloga.

Tant el logopeda com la psicòloga estan en constant contacte no només amb la família, sinó amb l'escola per coordinar-se i parlar dels avenços que va efectuant.

A l'aula, però, també es mostra reticent a rebre ajuda, se l'ha d'insistir i oferir l'ajuda de diverses maneres per tal que finalment l'accepti.

Finalment, per part de dos/dues alumnes/as es mostra no només l'interès de què la família els ajudés a resoldre dubtes, sinó també a passar temps amb els/les pares/mares i els/les germans/es, fent veure així que aquesta situació va donar lloc a compartir temps en família i en compartir el procés d'ensenyament, a més del possible anhel de què les famílies mostrin interès pel seu coneixement i procés d'aprenentatge.

D. Font documental

A continuació, a través d'una font documental com ara és un article, s'intenta buscar una resposta a la pregunta d'investigació d'aquest Treball de Fi de Grau: *Arran del confinament, les famílies veuen necessària una relació més constant i directa amb l'aula i no només amb l'escola en general?*

Per tant, a l'article *The impact of lockdown on the learning gap: family and school divisions in times of crisis* de Xavier Bonal i Sheila González s'estudia l'impacte del tancament escolar i les divisions familiars i escolars, ja que durant el confinament a causa de la COVID-19 les

escoles i les famílies van haver de reaccionar ràpidament en un nou escenari d'ensenyament i aprenentatge sense comptar amb una planificació o amb unes directrius, a més de parlar que hi va haver escoles que van saber adaptar-se a les noves circumstàncies, però l'estructura, el capital econòmic, social i cultural de les famílies van provocar diferències en les oportunitats d'aprenentatge dels infants.

Manzano-Sánchez, Valero Valenzuela i Hortigüela-Alcalá qui a l'article *Sistema Educativo y actuación ante la pandemia de la COVID-19. Opinión y perspectivas de mejora según los docentes* on esmenten que després del confinament, els docents han comprovat que fou la falta de formació i de mitjans de les famílies en l'ús de les TIC allò que va dificultar el bon funcionament i seguiment de les classes virtuals dels infants.

I és a l'article *Educación en época de confinamiento: la tarea de renovar un mundo común* de José Beltrán i Mar Venegas, on a través d'un estudi i la participació de les famílies en aquest en el qual una de les famílies va especificar “yo pienso que aunque nos ocupa tiempo a los padres, al ser una atención personalizada, al niño le está viniendo bien, lo vemos más suelto en la lectura y en escritura, sin duda está siendo positivo”⁶ i amb aquesta afirmació, els docents coincideixen.

Però, durant el confinament com bé indiquen Beltrán i Venegas, s'ha fet més evident la difícil tasca de conciliar la vida laboral amb les famílies, en la qual s'inclou l'ensenyament dels/de les seus/seves fills/es. I es recorda que ha estat una situació difícil per als docents i per a les famílies, ja que d'un dia per l'altre va canviar tot, el professorat ja no hi estava present i les famílies van haver de prendre la posició de docent durant aquest procés.

Per tant, per una banda les famílies ho van veure positiu perquè es van veure més implicats en l'ensenyament dels infants i això va donar peu a una millor cohesió familiar, però també se segueix veient el costat negatiu per part de les famílies de la manca de temps i la poca conciliació familiar proporcionada per l'àmbit laboral d'aquestes, i així podem entendre que finalment, aquelles famílies que tenen més temps sí que han vist el costat positiu i poden demanar una major implicació en l'aprenentatge de l'alumnat, però d'altra banda hi ha un grup de famílies que no està a favor d'això, perquè ha dificultat les tasques laborals, i el factor de les TIC ha estat, també, molt important a causa de la falta de coneixement de les famílies, així com a la falta de recursos d'aquestes.

⁶ Beltrán, V. & Venegas, M. (2020). *Educación en época de confinamiento: la tarea de renovar un mundo común* (pp. 99). Recuperat 11 de maig de 2021, de <file:///Users/evagilmoral/Downloads/Dialnet-EducaciónEnEpocaDeConfinamiento-7384628.pdf>

4. Conclusions

Per a la realització del treball es va plantejar una pregunta d'investigació a més de quatre objectius generals i cinc objectius específics. I per tal de donar resposta tant a la qüestió de partida com als objectius, he realitzat una recerca d'informació a través d'articles i del BOE (Boletín Oficial del Estado), i mitjançant una recerca centrada en una escola concertada de Reus.

Per tant, pel que fa als objectius generals he trobat resposta a través del Marc Teòric, tot i que en un dels quatre ha estat mitjançant el Marc metodològic. A continuació es presenten els objectius i les respostes trobades:

- Identificar informació de com participen les famílies a l'àmbit escolar.
 - o En el primer apartat del Marc Teòric s'ha fet un recorregut en la història de l'ensenyament a través de les vuit lleis orgàniques educatives, des de la LOECE fins a la LOMLOE, centrant-me en la relació família-escola i com ha anat evolucionat des del 1980 fins al 2020. I pel que fa a aquestes, la participació de les famílies en els centres educatius es veu limitada a les administracions i organitzacions de gestió com l'AMPA i el Consell Escolar, i per això tenen una tasca organitzativa i de gestió, però parlant de decisions sobre l'educació dels infants, les famílies tenen el dret de triar el centre educatiu, així com l'educació moral i religiosa. I són els docents qui han de mantenir informades a les famílies de l'evolució i l'avaluació dels infants, i mantenir una relació de comunicació família-escola constant.
- Enumerar mètodes en què les famílies podrien formar una part més activa de l'ensenyament dels fills.
 - o També, en el Marc teòric, en concret en el tercer apartat en el qual a través d'estudis d'autors es fa una anàlisi de la implicació en l'ensenyament així com la participació real de les famílies a l'escola a banda del que marca la llei, s'ha aconseguit esbrinar que les famílies han de tenir una posició important en l'ensenyament dels infants i per això s'ha de trobar un mitjà de comunicació oportú per estar en constant contacte amb els docents, i d'aquesta manera col·laborar en la tasca compartida que és ensenyar, a més que el professorat ha de procurar incloure a les famílies a través de projectes, activitats curriculars i extraescolars i els deures. A banda, també

- s'assenyalen les reunions periòdiques, les administracions (AMPA i Consell Escolar) i les festivitats i actes públics per a les famílies de tota l'escola.
- Analitzar com van treballar els alumnes des de casa durant el confinament (Amb l'ajut dels pares o no).
 - En aquest cas, la resposta ha estat trobada a través del Marc Metodològic amb l'ajut de la realització d'activitats i preguntes a l'alumnat de l'aula on vaig dur a terme les pràctiques de quart curs del grau, a través de la Unitat Didàctica d'Educació en valors, on la majoria van respondre que van comptar amb l'ajut dels familiars com poden ser els pares, les mares i els/les germans/es.
 - Distingir la importància que les famílies s'impliquin en l'ensenyament dels fills.
 - D'aquest últim objectiu general es troba la resposta al Marc Teòric just en el tercer apartat on s'analitza la implicació i la participació de les famílies en l'ensenyament, on a través de diversos autors, s'entén que l'educació ha de ser compartida entre docents i pares, mares i tutors/es legals, ja que és una tasca que incumbeix a ambdues institucions i han d'estar en comunicació i col·laboració constant per garantir la millor educació i benestar per als infants.

Pel que fa als objectius específics, les respostes trobades han estat majoritàriament al Marc Metodològic a través de la realització d'entrevistes, d'una enquesta, d'activitats a l'alumnat del pràcticum II mitjançant la Unitat Didàctica elaborada durant aquell període i la recerca de fonts documentals. I són les següents:

- Comprovar la participació de les famílies a l'escola abans, durant i després del confinament.
 - A través de la realització d'una enquesta a les famílies d'Educació Primària, i centrant-me en la mostra del 15% de les respostes rebudes de les famílies de quart, ja que la recerca està centrada en aquest nivell, queda evident el canvi de la participació de les famílies abans, durant i després per les condicions excepcionals de la COVID-19, tot i que algunes famílies que se solien mantenir al marge no han notat un canvi rellevant d'abans en l'actualitat, únicament el no realitzar l'observació presencial d'activitats amb la temàtica de les festivitats (Sant Jordi, Carnaval, la Castanyada, Nadal...) i tampoc dur a terme les tutories i reunions de pares i mares amb

- el/la tutor/a dels infants presencialment. Però pel que fa a l'autonomia dels infants i la realització de les tasques, i per tant la respectiva implicació consideren que no ha canviat.
- Saber si a les famílies els agradaria estar al corrent d'allò que aprenen els seus fills, és a dir, tenir una participació més activa a l'aula.
 - Mitjançant l'enquesta, un 72% de la mostra va indicar que no consideren la necessitat de fer cap mena de canvi per estar al corrent de l'aprenentatge dels infants i tampoc per prendre una part més activa a l'aula. I a través de fonts documents, en concret d'articles, les famílies indiquen que durant el confinament va haver-hi la part positiva de què es van veure més implicats, però la part negativa de la poca conciliació familiar, per tant es considera que finalment gran part de les famílies per falta de temps i recursos com les TIC no veuen necessària una implicació més activa en l'ensenyament dels infants, ja que molts s'han pogut veure sobrepassats amb la tasca dels docents.
 - Identificar la manera en què les famílies podrien ser una figura més activa en l'ensenyament dels fills (relació família-escola).
 - Aquest objectiu específic es contesta junt amb l'objectiu general "Enumerar mètodes en què les famílies podrien formar una part més activa de l'ensenyament dels fills", i cal afegir que en l'entrevista realitzada a la sotsdirectora del centre de pràctiques, aquesta va especificar que les escoles han d'estar obertes a una participació més activa així com a una col·laboració i comunicació més directa, que les famílies i els docents s'atreveixin a compartir aula, i ella considera que es pot fer a través de qualsevol metodologia educativa.
 - Localitzar la cerca a una escola concertada de caràcter laic de la ciutat de Reus, extraient informació a partir d'enquestes i entrevistes a les famílies i als docents.
 - L'objectiu esmentat queda complert al llarg del Marc Metodològic.
 - Demostrar si durant el confinament els/les pares/mares es van implicar més.
 - Queda respost a través de l'entrevista a la sotsdirectora, qui indica que a forçadament moltes famílies es van implicar més i van poder comprovar les dificultats educatives que mostraven els/les seus/seves fills/es i que els docents els havien informat, a més d'assabentar-se d'altres dificultats, però també es van trobar amb famílies que es van veure superades amb la situació

i es van limitar a procurar que els infants es connectessin a les classes virtuals, però no van executar les tasques. A través de l'enquesta que van respondre les famílies d'Educació Primària en la qual els resultats van ser variats, per tant hi va haver famílies que evidentment es van implicar més i d'altres que es van mantenir igual que abans del confinament. I finalment, a través dels infants i les respostes proporcionades a les activitats d'una fitxa feta i plantejada a la seqüència didàctica del pràcticum II, on la gran majoria van indicar que en qualsevol moment van rebre l'ajut d'un familiar per a la realització o la comprensió de les tasques.

Per tant, pel que fa als objectius, tant generals com específics, s'han aconseguit complir mitjançant el Marc Teòric i la recerca a partir d'articles i lleis orgàniques, i a través del Marc Metodològic en el qual es va la recerca al centre educatiu on vaig realitzar les pràctiques de quart curs del grau, i aquesta recerca es basa en dues entrevistes, una a la tutora de quart d'Educació Primària i la sotsdirectora, una enquesta a les famílies de primària, la realització d'activitats dins de la Unitat Didàctica duta a terme durant les pràctiques i finalment, la font documental.

Si es donés la resposta "ideal" a la pregunta de partida del Treball de Fi de Grau, les famílies sí que haurien de voler una major participació i implicació en l'ensenyament dels/de les seus/seves fills/es, ja que l'educació ha de ser compartida junt amb els docents perquè junts conformen els pilars primordials de l'ensenyament i de l'aprenentatge de l'alumnat, tal com s'ha esbrinat arran de la recerca al Marc Teòric. Però, realment, la major part de les famílies que hi han respost l'enquesta duta a terme al Marc Metodològic, junt amb la resposta de la sotsdirectora del centre on vaig realitzar les pràctiques, que indica que les famílies tenien ganes de tornar a la normalitat, i de la mateixa manera que moltes van implicar-se més durant el confinament, moltes altres no. Així doncs, responent a la qüestió de partida: *Arran del confinament, les famílies veuen necessària una relació més constant i directa amb l'aula i no només amb l'escola en general?*, no, les famílies realment no han vist necessària una major implicació en l'ensenyament, i una relació més constant amb l'aula i el docent tutor/a, i consideren que desitgen la mateixa que es tenia fins abans del confinament o la rebuda després d'aquest. I és un número molt petit de famílies el que sí que voldrien participar més activament a l'aula i a l'educació dels seus fills per tal de ser una personalitat més activa a l'educació dels infants.

Tot i haver complert els objectius generals i específics, al llarg del treball han anat sorgint dificultats que finalment no han suposat cap obstacle per a la bona realització d'aquest. Algunes d'aquestes dificultats van estar el fet que no totes les famílies responguessin l'enquesta i així no vaig rebre el feedback de la totalitat de famílies d'Educació Primària, i el fet que no hi va haver la possibilitat de realitzar una altra enquesta però en aquest cas només per a les famílies de quart. Tot i això, de la mostra de l'enquesta realitzada, un 15% corresponia a les famílies d'aquest nivell i m'ha permès fer una anàlisi en concret d'aquest.

Finalment, com a opinió personal i pel que ha estat un dels motius per a la realització d'aquesta recerca, sempre he considerat que la presència de les famílies en l'ensenyament dels/de les seus/seves fills/es és molt important, però fins ara considerava que l'ensenyament s'havia relegat completament a l'escola, i en concret, als docents, fins a arribar al punt de desentendre's de l'aprenentatge dels infants i del coneixement que va adquirint i com, i penso que com a resultat d'això l'alumnat cada vegada dedica menys estona a fer tasques de l'escola, a llegir o altres, i els ànims i la motivació per treure bones notes ha disminuït molt. I sobre el professorat recau una responsabilitat molt gran que realment ha de ser compartida, col·laborativa i enriquidora. I el confinament em va donar l'oportunitat de fer una recerca si realment, després de tants mesos tancats a casa s'havia forçat que les famílies tornessin a implicar-se en l'ensenyament dels infants i prendre una part més activa, i durant el confinament va ser així en gran part dels casos, però en acabar el confinament tot va tornar a la "normalitat".

Per acabar, en finalitzar el treball i relacionat amb el tema es pot planteja una continuïtat d'aquest pel que fa a com afecta l'alumnat anímicament i acadèmicament que els pares, les mares i els tutors/es legals s'impliquin més o menys.

5. Bibliografia

Beltrán, V. & Venegas, M. (2020). *Educación en época de confinamiento: la tarea de renovar un mundo común*. Recuperat 11 de maig de 2021, de <file:///Users/evagilmoral/Downloads/Dialnet-EducacionEnEpocaDeConfinamiento-7384628.pdf>

Bonal, X. & González, S. (2020). *The impact of lockdown on the learning gap: family and school divisions in times of crisis*. Recuperat 11 de maig de 2021, de [https://apps-
webofknowledge-](https://apps-
webofknowledge-)

[com.sabidi.urv.cat/full_record.do?product=WOS&search_mode=GeneralSearch&qid=3&SID=D2cW8UCj59FmacvLGZI&page=5&doc=44&cacheurlFromRightClick=no](https://apps-
webofknowledge-
com.sabidi.urv.cat/full_record.do?product=WOS&search_mode=GeneralSearch&qid=3&SID=D2cW8UCj59FmacvLGZI&page=5&doc=44&cacheurlFromRightClick=no)

Cabrera Muñoz, M. (2009). *La importancia de la colaboración familia-escuela en la educación*. Recuperat 11 de maig de 2021, de

https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/33418064/MARIA_CABRERA_1.pdf?1396936579=&response-content-

[disposition=inline%3B+filename%3DMARIA_CABRERA_1.pdf&Expires=1621537722&Signature=No4ABN7a1aJK4hQTzB0U9FDRPQk2wRVmx7~pCF59veAPbIOZk5Q3mkChdshYic1DcGAbqw2uNypuQFfoMb2N17hxJqwoIDtf~kMZzKtFGTtFKfTM4W0bfOpvA1KVK3nwLmdjDO68osYyxyqXFuc9~CY9gmy47yEtxjOwunwojlJfVuhom9kOd4wfpYi3MOyior7Zp1u9v4HZU0vzkuM3Dcz4kn0mSdyu36vnW9oVyjfQNcmv00cKPDjFDBIYLZQbdB3CQZIJUCrayyNZiFzk0rfJ8wU0mh-](https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/33418064/MARIA_CABRERA_1.pdf?1396936579=&response-content-
disposition=inline%3B+filename%3DMARIA_CABRERA_1.pdf&Expires=1621537722&Signature=No4ABN7a1aJK4hQTzB0U9FDRPQk2wRVmx7~pCF59veAPbIOZk5Q3mkChdshYic1DcGAbqw2uNypuQFfoMb2N17hxJqwoIDtf~kMZzKtFGTtFKfTM4W0bfOpvA1KVK3nwLmdjDO68osYyxyqXFuc9~CY9gmy47yEtxjOwunwojlJfVuhom9kOd4wfpYi3MOyior7Zp1u9v4HZU0vzkuM3Dcz4kn0mSdyu36vnW9oVyjfQNcmv00cKPDjFDBIYLZQbdB3CQZIJUCrayyNZiFzk0rfJ8wU0mh-)

[Zam61ZR1Zuo85HOzeUG9qhWOeq9Qyk3vYbQ4lsxGFJ11PfxkZ3EcHnA__&Key-Pair-Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA](https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/33418064/MARIA_CABRERA_1.pdf?1396936579=&response-content-
disposition=inline%3B+filename%3DMARIA_CABRERA_1.pdf&Expires=1621537722&Signature=No4ABN7a1aJK4hQTzB0U9FDRPQk2wRVmx7~pCF59veAPbIOZk5Q3mkChdshYic1DcGAbqw2uNypuQFfoMb2N17hxJqwoIDtf~kMZzKtFGTtFKfTM4W0bfOpvA1KVK3nwLmdjDO68osYyxyqXFuc9~CY9gmy47yEtxjOwunwojlJfVuhom9kOd4wfpYi3MOyior7Zp1u9v4HZU0vzkuM3Dcz4kn0mSdyu36vnW9oVyjfQNcmv00cKPDjFDBIYLZQbdB3CQZIJUCrayyNZiFzk0rfJ8wU0mh-
Zam61ZR1Zuo85HOzeUG9qhWOeq9Qyk3vYbQ4lsxGFJ11PfxkZ3EcHnA__&Key-Pair-Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA)

[JUCrayyNZiFzk0rfJ8wU0mh-](https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/33418064/MARIA_CABRERA_1.pdf?1396936579=&response-content-
disposition=inline%3B+filename%3DMARIA_CABRERA_1.pdf&Expires=1621537722&Signature=No4ABN7a1aJK4hQTzB0U9FDRPQk2wRVmx7~pCF59veAPbIOZk5Q3mkChdshYic1DcGAbqw2uNypuQFfoMb2N17hxJqwoIDtf~kMZzKtFGTtFKfTM4W0bfOpvA1KVK3nwLmdjDO68osYyxyqXFuc9~CY9gmy47yEtxjOwunwojlJfVuhom9kOd4wfpYi3MOyior7Zp1u9v4HZU0vzkuM3Dcz4kn0mSdyu36vnW9oVyjfQNcmv00cKPDjFDBIYLZQbdB3CQZIJUCrayyNZiFzk0rfJ8wU0mh-
Zam61ZR1Zuo85HOzeUG9qhWOeq9Qyk3vYbQ4lsxGFJ11PfxkZ3EcHnA__&Key-Pair-Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA)

[Zam61ZR1Zuo85HOzeUG9qhWOeq9Qyk3vYbQ4lsxGFJ11PfxkZ3EcHnA__&Key-Pair-Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA](https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/33418064/MARIA_CABRERA_1.pdf?1396936579=&response-content-
disposition=inline%3B+filename%3DMARIA_CABRERA_1.pdf&Expires=1621537722&Signature=No4ABN7a1aJK4hQTzB0U9FDRPQk2wRVmx7~pCF59veAPbIOZk5Q3mkChdshYic1DcGAbqw2uNypuQFfoMb2N17hxJqwoIDtf~kMZzKtFGTtFKfTM4W0bfOpvA1KVK3nwLmdjDO68osYyxyqXFuc9~CY9gmy47yEtxjOwunwojlJfVuhom9kOd4wfpYi3MOyior7Zp1u9v4HZU0vzkuM3Dcz4kn0mSdyu36vnW9oVyjfQNcmv00cKPDjFDBIYLZQbdB3CQZIJUCrayyNZiFzk0rfJ8wU0mh-
Zam61ZR1Zuo85HOzeUG9qhWOeq9Qyk3vYbQ4lsxGFJ11PfxkZ3EcHnA__&Key-Pair-Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA)

De León Sánchez B. (2011). *La relación familia-escuela y su repercusión en la autonomía y responsabilidad de los niños/as*. Recuperat 11 de maig de 2021, de https://extension.uned.es/archivos_publicos/webex_actividades/4440/larelacionfamiliaescuelaysurepercusionenlaautonomiay.pdf

Gomariz Vicente, M. A. & Parra Martínez, J. & García Sanz, M. P. & Hernández Prados, M. A. (2019). *De lo formal a lo real. Análisis de la participación familiar en asociaciones de madres i padres y consejos escolares*. Recuperat 7 de maig de 2021, de [https://apps-
webofknowledge-](https://apps-
webofknowledge-)

[com.sabidi.urv.cat/full_record.do?product=WOS&search_mode=GeneralSearch&qid=10&SID=F1TWixb1r4EcYo5wXap&page=9&doc=86&cacheurlFromRightClick=no](https://apps-
webofknowledge-
com.sabidi.urv.cat/full_record.do?product=WOS&search_mode=GeneralSearch&qid=10&SID=F1TWixb1r4EcYo5wXap&page=9&doc=86&cacheurlFromRightClick=no)

Ley Orgánica 5/1980, de 19 de junio, por la que se regula el Estatuto de Centros Escolares. *Boletín Oficial del Estado*, 154, de 27 de junio de 1980, 14633 a 14636. Recuperat 3 de maig de 2021, de <https://www.boe.es/boe/dias/1980/06/27/pdfs/A14633-14636.pdf>

Ley Orgánica 8/1985, de 3 de julio, reguladora del Derecho a la Educación. *Boletín Oficial del Estado*, 159, de 4 de julio de 1985, 12978. Recuperat 3 de maig de 2021, de <https://www.boe.es/buscar/pdf/1985/BOE-A-1985-12978-consolidado.pdf>

Ley Orgánica 1/1990, de 3 de octubre, de Ordenación General del Sistema Educativo. *Boletín Oficial del Estado*, 238, de 4 de octubre de 1990, 28927 a 28942. Recuperat 3 de maig de 2021, de <https://www.boe.es/boe/dias/1990/10/04/pdfs/A28927-28942.pdf>

Ley Orgánica 9/1995, de 20 de noviembre, de la participación, la evaluación y el gobierno de los centros docentes. *Boletín Oficial del Estado*, 278, de 21 de noviembre de 1995, 33651 a 33665. Recuperat 3 de maig de 2021, de <https://www.boe.es/eli/es/lo/1995/11/20/9/dof/spa/pdf>

Ley Orgánica 10/2002, de 23 de diciembre, de Calidad de la Educación. *Boletín Oficial del Estado*, 307, de 24 de diciembre de 2002, 45188 a 45220. Recuperat 3 de maig de 2021, de <https://www.boe.es/boe/dias/2002/12/24/pdfs/A45188-45220.pdf>

Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación, 106, de 4 de mayo de 2006, 1899. Recuperat 3 de maig de 2021, de <https://www.boe.es/buscar/pdf/2006/BOE-A-2006-7899-consolidado.pdf>

Ley Orgánica 8/2013, de 9 de diciembre, para la mejora de la calidad educativa. *Boletín Oficial del Estado*, 295, de 10 de diciembre de 2013, 12886. Recuperat 3 de maig de 2021, de <https://www.boe.es/buscar/pdf/2013/BOE-A-2013-12886-consolidado.pdf>

Ley Orgánica 3/2020, de 29 de diciembre, por la que se modifica la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación. *Boletín Oficial del Estado*, 340, de 30 de diciembre de 2020, 122868 a 122953. Recuperat 3 de maig de 2021, de <https://www.boe.es/boe/dias/2020/12/30/pdfs/BOE-A-2020-17264.pdf>

Manzano-Sánchez, D. & Valero Valenzuela, A. & Hortigüela-Alcalá, D. (2021). *Sistema Educativo y actuación ante la pandemia de la COVID-19. Opinión y perspectivas de mejora según los docentes*. Recuperat 11 de maig de 2021, de <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=7843329>

Ministerio de Educación y Ciencia. (2007). *Participación educativa n^o4. Revista cuatrimestral del Consejo Escolar del Estado. La participación de padres y madres en la educación*. Recuperat 11 de maig de 2021, de <https://sede.educacion.gob.es/publiventa/detalle.action?cod=14197>

Annexos

- Marc metodològic

○ Enquesta

Treball de Fi de Grau Eva Gil

Hola!

Soc l'Eva Gil Moral, estudiant de 4t curs del grau d'Educació Primària a la Universitat Rovira i Virgili.

El meu Treball de Fi de Grau consisteix a fer una recerca sobre si es veu necessària una relació més directa i activa entre l'aula i els pares i les mares dels alumnes de primària, per tal de garantir una millor participació de les famílies en l'ensenyament de llurs fills/es.

Em dirigeixo a vosaltres, pares i mares de l'alumnat de primària de l'Escola Maria Cortina, ja que he realitzat les pràctiques a aquest centre educatiu, la meva recerca es basarà en la vostra escola.

Agraeixo molt la vostra col·laboració i ajuda!

Quants/es fills/es teniu?

1

2

3

Més de 3

Quin curs està/estan realitzant?

La vostra resposta _____

Normalment, esteu al corrent d'allò que estudia el vostre fill/a? Com?

La vostra resposta

Quina és la vostra relació amb l'escola?

La vostra resposta

Quina és la relació amb el/la tutor/a del/la vostre/a fill/a?

La vostra resposta

Abans del confinament, quina era la vostra participació en l'escola?

La vostra resposta

Abans del confinament, quina i com era la vostra participació en l'ensenyament del/la vostre/a fill/a? (Exemple: ajudar a fer els deures, ajudar a estudiar...)

La vostra resposta

Durant el confinament la vostra relació amb el/la tutor/a va canviar?

Sí

No

Com va canviar la relació amb el/la tutor/a del/la vostre/a fill/a?

La vostra resposta _____

Durant el confinament us va veure amb la posició d'haver d'ajudar més freqüentment al/a la vostre/a fill/a? És a dir, ser el/la mestre/a de suport a casa?

Sí

No

Arran del confinament creieu que seria convenient una relació més freqüent i activa amb l'aula i el/la tutor/a?

Sí

No

Justifica la resposta anterior.

La vostra resposta

Opineu que és necessària una participació més activa a l'aula i a l'ensenyament dels infants per part dels pares i les mares?

Sí

No

Justifica la resposta anterior. Com us agradaria participar més? (Exemples: amb reunions, aplicacions del mòbil...)

La vostra resposta

A partir de la situació de pandèmia que estem vivint, heu vist necessari estar al corrent dels coneixements que van adquirint els vostres fills per poder ajudar-los més i ser una figura més participativa amb els seus estudis?

La vostra resposta

Envia

○ Preguntes a l'alumnat del centre de pràctiques

Quan feies feina de l'escola a casa, t'ajudaven els pares o els germans?

Sí. M'ajudava la meua mare.

Com t'ajudaven?

Hi havia fitxes que em costava entendre i la meua mare m'ho explicava molt bé. (La fitxa la feia sol).

T'agradava que t'ajudessin?

Sí. Perque, ella com que sap molt més que jo doncs m'explicava coses que jo no en tenia ni idea.

Quan feies feina de l'escola a casa, t'ajudaven els pares o els germans?

Si el pare i la mare

Com t'ajudaven?

fema preguntes (las del llibre) i diema la primera lletra

T'agradava que t'ajudessin?

Si perque em facilitaven les coses i la feina de casa

Quan feies feina de l'escola a casa, t'ajudaven els pares o els germans?

Una mica.

Com t'ajudaven?

solca corectgirme las faltas i algunas paradas.

T'agradava que t'ajudessin?

Una mica, porque em presionaven una mica

Quan feies feina de l'escola a casa, t'ajudaven els pares o els germans?

no

Com t'ajudaven?

a mi no me ayudaron pero
porque a mi me ayudaba que
me ayudin

T'agradava que t'ajudessin?

no porque a mi me ayudaba
la i amaba a la manera de la tavia

Quan feies feina de l'escola a casa, t'ajudaven els pares o els germans?

Si els pares

Com t'ajudaven?

M'ho explicaven

T'agradava que t'ajudessin?

Sí, perquè preferia que m'ajudessin a que ho fes jo sola.

Quan feies feina de l'escola a casa, t'ajudaven els pares o els germans?

Si el meu pare i la meua mare.

Com t'ajudaven?

M'ajudaven imprimint i penjar la fitxa o explicar-me la fitxa.

T'agradava que t'ajudessin?

Sí perquè imprimint o penjar les fitxes no ho sabia fer.

Dibuixa el virus com un monstre i pensa 3 idees que podem fer nosaltres

Quan feies feina de l'escola a casa, t'ajudaven els pares o els germans?

Si, els pares.

Com t'ajudaven?

Si no entenien alguna cosa.

T'agradava que t'ajudessin?

Si per que si no entenien algo
m'ho explicaven.

Quan feies feina de l'escola a casa, t'ajudaven els pares o els germans?

Si, tots germans, pares

Com t'ajudaven?

Mo explicaven totes las vegadas
que lesin falta

T'agradava que t'ajudessin?

Si, per que si no ho els entendria i
no els podria fer

Quan feies feina de l'escola a casa, t'ajudaven els pares o els germans?

Si m'ajudava la mare

Com t'ajudaven?

Per exemple si no entenien alguna
cosa o no sabia que fer

T'agradava que t'ajudessin?

Per una part si i per l'altra
part no. No perquè volia ser
mes responsable i no perquè m'agrada
compartir amb la família

Dibuixa el virus com un monstre i pensa 3 idees que podem fer nosaltres per combatre'l:

Quan feies feina de l'escola a casa, t'ajudaven els pares o els germans?

Ajudava els germans i els pares.

Com t'ajudaven?

M'ajudaven la que no sabia o la resposta.

T'agradava que t'ajudessin?

Si, perquè me aplicaven molt bé.

Quan feies feina de l'escola a casa, t'ajudaven els pares o els germans?

Si, la mama i el papa.

Com t'ajudaven?

Esplicanmo i ensenyanmo.

T'agradava que t'ajudessin?

Si perquè no o entenia.

Quan feies feina de l'escola a casa, t'ajudaven els pares o els germans?

Si m'ajudaven els pares

Com t'ajudaven?

Doncs em feien repassat un mogollon i m'explicaven
les coses i no feien tot mes facil

T'agradava que t'ajudessin?

Si perquè així passava temps amb
família.

Quan feies feina de l'escola a casa, t'ajudaven els pares o els germans?

Una mica els meus pares.

Com t'ajudaven?

Cuinar els pastissos, també entren al classroom,
Com entra al room, responen les meves
preguntes.

T'agradava que t'ajudessin?

Si, perquè sin ells no pudes entrar al
room al classroom ni poder fer els pastissos...

Quan feies feina de l'escola a casa, t'ajudaven els pares o els germans?

Si els germans

Com t'ajudaven?

M'ajudaven dientme alguna paraula
que no entenía o que no sabia fer
i m'ia explicaven

T'agradava que t'ajudessin?

Si perquè si no me podia fer i
si no els meus pares i enfadaven.

Quan feies feina de l'escola a casa, t'ajudaven els pares o els germans?

Si els pares

Com t'ajudaven?

Explicam-me be perquè ho poges
entendre

T'agradava que t'ajudessin?

Si perquè poges acabar la fitxa.

Quan feies feina de l'escola a casa, t'ajudaven els pares o els germans?

Si el pare i la mare

Com t'ajudaven?

M'explicaven i si m'acordava i si no tenia material
i tornaven a fer

T'agradava que t'ajudessin?

Si perquè em sortia tot més fàcil

Dibuixa el virus com un monstre i pensa 3 idees que podem fer nosaltres per combatre'l.

○ **Sessió de la seqüència didàctica realitzada durant el Pràcticum II on s'ha efectuat l'activitat a l'alumnat de quart**

Sessió: 6	Es farà un repàs de tot el que hem treballat, emocions i valors, en les sessions anteriors, i a través d'una fitxa amb preguntes sobre sentiments i sobre situacions on s'han d'aplicar els valors treballats es farà un repàs i es faran un autoexamen mirant endins d'ells mateixos per respondre, ja que seran preguntes de l'estil a "Com et vas sentir quan...? Per què creus que et vas sentir així?". A més, la intenció d'aquesta fitxa és la de poder treure informació per a la recerca del treball de fi de grau.			
Part:	Activitat:	Temps:	Material:	Org. Social:
Inicial	Repàs participatiu de tot el fet fins ara amb la intenció que ho expliquin ells i explicació de la fitxa del repàs d'emocions que hem sentit des del confinament, i dels valors pel que fa a allò que podem aportar nosaltres per combatre el virus.	15'	-	Grup-classe.
Desenvolupament	<p>A9: La Rosa contra el virus! Realització de la fitxa del repàs d'emocions que han sentit durant el confinament, sobre el virus, la tornada a l'escola...</p> <p>Aquesta fitxa es titula "La Rosa contra el virus!" que és el títol de la història que trobaran a l'inici, que tracta d'una nena, la Rosa, que explica com ha viscut l'aparició de la COVID-19, a més del confinament.</p> <p>Després del text hi ha unes preguntes, relacionades amb el que la Rosa ha explicat, però més d'experiència personal i opinió personal d'ells/es mateixos/es.</p> <p>Per entendre millor el text, primer el llegiran ells en silenci individualment, tot seguit el llegirà la mestra, i a continuació ells en veu alta, cadascú un fragment. Un cop llegit es comentarà entre tots i es compararà amb les mateixes experiències de com i quan ens vam assabentar del nou virus, com ens van dir que no tornaríem a l'escola, i com vam passar el confinament.</p> <p>Finalment respondran les preguntes del text en silenci individualment.</p>	35'	La fitxa de "La Rosa contra el virus".	Individual.
Síntesi	Els últims 10 minuts se'ls repartirà una rúbrica per tal d'autoavaluar-se i per fer feedback de què els ha semblat l'activitat.	10'	Rúbrica autoavaluativa i feedback, a més de llapis i goma.	Individual.